

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Фах (спеціальний музичний інструмент)**

Освітня програма

**«Інструментально-виконавське мистецтво»**

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 11 від 19 лютого 2021 року

м. Івано-Франківськ – 2021

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Спеціальний музичний інструмент (акордеон, бандура, баян, гітара, цимбали)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1) Бандура – Дутчак В.Г., Дуда Л.І.;<br>2) Гітара – Гребенюк Ю.В., Жовнір С.С.;<br>3) Баян, акордеон – Князєв В.Ф., Парумба Б.В., Пасічняк Л.М., Булда М.В., Черепанин М.В.<br>4) Цимбали – Гулянич Ю.М.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 0661933266 – Дутчак В.Г.; 0506894850 – Дуда Л.І.;<br>0667845548 – Гребенюк Ю.В.; 0506459549 – Жовнір С.С.;<br>0509804342 – Князєв В.Ф.; 0974753045 – Парумба Б.В.;<br>0997452990 – Пасічняк Л.М.; 0950212654 – Булда М.В.;<br>0956404015 – Черепанин М.В.; 0950609484 – Гулянич Ю.М.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <a href="mailto:violetta.dutchak@ukr.net">violetta.dutchak@ukr.net</a> – Дутчак В.Г.; <a href="mailto:larysa.duda@pnu.edu.ua">larysa.duda@pnu.edu.ua</a> – Дуда Л.І.;<br><a href="mailto:szhovnir@gmail.com">szhovnir@gmail.com</a> – Жовнір С.С.; <a href="mailto:kniazevvlad75@gmail.com">kniazevvlad75@gmail.com</a> – Князєв В.Ф.; <a href="mailto:bparumba@gmail.com">bparumba@gmail.com</a> – Парумба Б.В.;<br><a href="mailto:lpasichnyak@ukr.net">lpasichnyak@ukr.net</a> – Пасічняк Л.М.;<br><a href="mailto:duetconcertino@ukr.net">duetconcertino@ukr.net</a> – Черепанин М.В.;<br><a href="mailto:gulyanych.yura@ukr.net">gulyanych.yura@ukr.net</a> – Гулянич Ю.М. |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | індивідуальні заняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 660 год., 22 кредитів ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Кожна п'ятниця з 10.00 до 14.00 год.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p align="center"><b>2. Анотація до курсу</b></p> <p>Завданням навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють музично-виконавською майстерністю, необхідною для викладацької діяльності, роботи концертмейстера та камерного виконавства. Даний курс готує бакалаврів до самостійної професійної роботи у якості викладача спеціального класу та артистів оркестру, дає навички концертно-виконавської, педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва; вчить створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, що аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням оригінальними технічними прийомами інструменту; здатністю оперативно застосовувати знання, вміння та навички у викладацькій роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків учнів.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p align="center"><b>3. Мета та цілі курсу</b></p> <p><b>Мета</b> курсу є підготовка кваліфікованих музикантів із високим рівнем виконавської майстерності, глибокими фаховими знаннями для самостійної діяльності в якості педагогів мистецьких закладів, концертмейстерів, артистів ансамблевих та оркестрових колективів.</p> <p><b>Завдання</b> курсу є розуміння студентами суспільного значення та художньої цінності музичного мистецтва, його місця і ролі в загальному культурному процесі, підготовка музикантів з широким світоглядом, активних пропагандистів кращих зразків класичного та сучасного музичного мистецтва.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ <b>Знати:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ стильові особливості виконання творів композиторів різних епох, національних шкіл і художніх течій;</li> <li>▶ засоби художнього втілення композиторського задуму;</li> <li>▶ методику поетапного вивчення твору;</li> <li>▶ роль та місце інструктивного матеріалу у процесі формування музиканта-педагога;</li> <li>▶ особливості роботи над звуком, метро-ритмом, інтонацією, штрихами, динамікою;</li> <li>▶ загальномузичні та специфічні засоби фразування.</li> </ul> </li> <li>✓ <b>Вміти:</b></li> </ul> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

- ▶ виконувати музичні твори різних епох та стилів, українських та зарубіжних композиторів;
- ▶ застосовувати на практиці різноманітні штрихи та прийоми скрипкової гри;
- ▶ реалізувати навички камерно-ансамблевої та оркестрової гри;
- ▶ творчо підбирати інструктивний матеріал для подолання технічних труднощів у художніх творах;
- ▶ читати з листа;
- ▶ вміти застосовувати набуті творчо-виконавські навички у педагогічній діяльності.

#### **4. Результати навчання (компетентності)**

Вивчення дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК 13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 3. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 7. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури. ФК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної діяльності.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

#### **Програмні результати навчання**

ПР 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПР 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПР 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській та аранжувальній практичній діяльності.

ПР 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПР 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.

ПР 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПР 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

## 5. Організація навчання курсу

### Обсяг курсу

| Вид заняття           | Загальна кількість годин - 660 |
|-----------------------|--------------------------------|
| індивідуальні заняття | 210                            |
| самостійна робота     | 450                            |

### Ознаки курсу

| Семестр  | Спеціальність     | Курс<br>(рік навчання) | Нормативний /<br>вибірковий |
|----------|-------------------|------------------------|-----------------------------|
| I - VIII | Музичне мистецтво | I – IV роки навчання   | Нормативний                 |

### Тематика курсу

#### Річний план-мінімум (для інструментів акордеон, баян, гітара, цимбали)

##### I курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Чотири різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Етюди (4).
5. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

##### II курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Чотири різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Етюди (4).
5. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

##### III курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Чотири різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Етюди (4).
5. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

##### IV курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Чотири різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).

#### Річний план-мінімум (для інструменту бандура)

##### I курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Дві-три різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Два вокально-інструментальні твори (*дума, арія, романс, обробка української народної пісні*).
5. Етюди (4).
6. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

##### II курс

1. Два твори поліфонічного характеру (*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).

2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Дві-три різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Два вокально-інструментальні твори (*дума, арія, романс, обробка української народної пісні*).
5. Етюди (4).
6. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

### **III курс**

1. Два твори поліфонічного характеру(*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Дві-три різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Два вокально-інструментальні твори (*дума, арія, романс, обробка української народної пісні*).
5. Етюди (4).
6. Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо.

### **IV курс**

1. Два твори поліфонічного характеру(*прелюдія і фуга, пасакалія, чакона*).
2. Два твори великої форми (*концерт, соната, сюїта, варіації*).
3. Дві-три різнохарактерні п'єси (*кантиленного; віртуозного характеру*).
4. Два вокально-інструментальні твори (*дума, арія, романс, обробка української народної пісні*).

## **ВИМОГИ ДЛЯ ЗДАЧІ ТЕХНІЧНОГО МАТЕРІАЛУ**

### **(БАНДУРА)**

#### **I-й курс**

1. Виконання напам'ять двох етюдів на різні види техніки інструктивного характеру.
2. Гра гам G-Dur, C-Dur, а також Fis-Dur та H-Dur (на верхньому ряді струн) ритмічними групами 1:7; подвійними нотами 1:4; коротке і довге арпеджіо та акорди з оберненням (Т, S, D). Мінорні гами e-moll, a-moll – три види четвертними тривалостями, один вид – ритмічними групами.
3. Вправи на прийом гри glissando.

#### **II-й курс**

1. Виконання напам'ять двох етюдів на різні види техніки інструктивного і художнього характеру.
2. Гра гам D-Dur, F-Dur, а також Des-Dur та E-Dur (на верхньому ряді струн) ритмічними групами 1:7; подвійними нотами 1:4; коротке і довге арпеджіо та акорди з оберненням (Т, S, D). Мінорні гами h-moll, d-moll – три види четвертними тривалостями, один вид – ритмічними групами.
3. Вправи на прийом гри tremolo і тремоляндю.

#### **III-й курс**

1. Виконання напам'ять двох етюдів на різні види техніки інструктивного і художнього характеру.
2. Гра гам A-Dur, B-Dur, а також As-Dur та A-Dur (на верхньому ряді струн) ритмічними групами 1:7; подвійними нотами 1:4; коротке, довге і ламане арпеджіо та акорди з оберненням (Т, S, D). Мінорні гами fis-moll, g-moll – три види четвертними тривалостями, один вид – ритмічними групами.
3. Вправи на харківський спосіб гри. Вправи на прийом гри флажолети.

### **(ГІТАРА)**

### **I курс**

- 4 етюди на різні види техніки (по 2 на кожен семестр).
- мажорні та мінорні гами до 3-х знаків: групування по 2, 3, 4, 5, 6, 7 прийомами *aproando* та *tirando*, терції, сексти, октави, арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).
- музичні терміни (темпи, динаміка, характери виконання).

### **II курс**

- 4 етюди на різні види техніки (по 2 на кожен семестр).
- мажорні та мінорні гами до 4-х знаків: групування по 2, 3, 4, 5, 6, 7, комбінації групувань 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-7 прийомами *aproando* та *tirando*, терції, сексти, октави, арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).
- музичні терміни (темпи, динаміка, характери виконання).

### **III курс**

- 4 етюди на різні види техніки (по 2 на кожен семестр).
- всі мажорні та мінорні гами до 4-х знаків: групування по 2, 3, 4, 5, 6, 7, комбінації групувань 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-7 прийомами *aproando* та *tirando*, терції, сексти, октави, арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).
- музичні терміни (темпи, динаміка, характери виконання).

## **(БАЯН, АКОРДЕОН)**

### **I-й курс**

1. Виконання напам'ять 4-х етюдів, або віртуозних творів на різні види техніки інструктивного характеру (по 2 на кожен семестр).
2. Мажорні та мінорні гами до 3-х знаків на прискорення до *сектоль*. Сексти, арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).

### **II-й курс**

1. Виконання напам'ять 4-х етюдів, або віртуозних творів на різні види техніки інструктивного характеру і художнього характеру. (по 2 на кожен семестр).
2. Мажорні та мінорні гами до 4-х знаків на прискорення до *октоль*. Терції, сексти, октави, арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).

### **III-й курс**

1. Виконання напам'ять 4-х етюдів, або віртуозних творів на різні види техніки інструктивного характеру і художнього характеру. (по 2 на кожен семестр).
2. Мажорні та мінорні гами на прискорення до *октоль*, різними штрихами. Терції, сексти, октави, акорди, вправи та арпеджіо (з обігруванням обернень та повне).
3. Цілотонова та хроматична гами.
4. Музичні терміни (темпи, динаміка, характери виконання тощо).

## **(ЦИМБАЛИ)**

1 с.

1. Гама: D-dur, E-dur, F-dur.

Прискорення – четверть, дуоль, тріоль, квартоль, квінтоль, секстоль, квінтоль, квартоль, тріоль, дуоль, четверть.

Подвійними нотами – терції.

Обернення тризвуків – тоніка, субдомінанта, домінанта, тоніка.

Коротке та довге арпеджіо.

2. Два етюди на різні види техніки.

2 с.

1. Гама: c-moll, g-moll, d-moll.

Натуральний, гармонічний та мелодичний види.

Коротке та довге арпеджіо.

Вправи.

2. Два етюди на різні види техніки.

3 с.

1. Гама: G-dur, A-dur, H-dur.

Прискорення – четверть, дуоль, тріоль, квартоль, квінтоль, секстоль, септоль, околь, септоль, секстоль, квінтоль, квартоль, тріоль, дуоль, четверть.

Подвійними нотами – терції, октави.

Обернення тризвуків – тоніка, субдомінанта, домінанта, тоніка.

Коротке та довге арпеджіо.

2. Два етюди на різні види техніки.

4 с.

1. Гама: e-moll, h-moll, fis-moll.

Натуральний, гармонічний та мелодичний види.

Коротке та довге арпеджіо.

Вправи.

2. Два етюди на різні види техніки.

5 с.

1. Гама: G-dur, A-dur, H-dur.

Прискорення – четверть, дуоль, тріоль, квартоль, квінтоль, секстоль, септоль, околь, септоль, секстоль, квінтоль, квартоль, тріоль, дуоль, четверть.

Подвійними нотами – сексти.

Обернення тризвуків – тоніка, субдомінанта, домінанта, тоніка.

Коротке та довге арпеджіо.

2. Два етюди на різні види техніки, або п'єси віртуозного характеру.

6 с.

1. Гама: cis-moll, b-moll, f-moll.

Натуральний, гармонічний та мелодичний види.

Коротке та довге арпеджіо.

Вправи.

Цілотоновий звукоряд від звуків – Ста Cis.

Хроматична гама.

2. Два етюди на різні види техніки, або п'єси віртуозного характеру.

Рекомендовані етюди таких авторів: Гези Аллаги, Дезі Ерделі, Дмитра Попічука, Василя Кречуна, Василя Мунтяна, Валерія Полевого, Тарса Барана, Віктора Зубицького та ін.

## **(БАНДУРА)**

### **Програма 1**

1. Є. Юцевич. Прелюдія і фуга a-moll.
2. С. Баштан. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні “Йшли корови із діброви”.
3. А. Дюран “Вальс”.
4. Укр. нар. пісня в обр. С. Павлюченка “Ой де ти їдеш”.
5. Ф. Кучеренко, сл. Т.Шевченка «Плач Ярославни»

### **Програма 2**

1. Д.Букстехуде, переклад С.Баштана. Прелюдія і фуга d-moll.
2. Ж.Ф.Лейє. Соната (I, III, V ч.).
3. О.Герасименко, сл. О.Бабій «Без тебе день».
4. М.Лисенко, сл. Т.Шевченка «Ой маю, маю я оченята».
5. І.Гайденко. Триптих («Танок», «Марічка», «Григорію Сковороді»).

### **Програма 3**

1. Х. Сейксас. Сюїта у 3 ч.
2. М.Дремлюга. Концерт e-moll. I ч.
3. Р.Гриньків. Коломийка.
4. С.Гулак-Артемівський. Пісня Одарки «Ой казала мені мати» з опери «Запорожець за Дунаєм»
5. Муз.О.Герасименко, сл. Т.Угрин «Безкрилої любові не буває».

### **Програма 4**

1. Й. С. Бах. Маленька прелюдія і фуга C –Dur
2. А.Гайденко. Концерт «Перебендя», присвячений Г.Хоткевичу.
3. М.Стецюн. «Танок у формі рондо».
4. Муз.А.Кос-Анатольського, сл. Л.Тиглій «Князівна-Либідь».
5. Запис М.Лисенка з репертуару О.Вересая, обр.З.Штокалка. «Кант про Правду».

### **Програма 5**

1. Б.Марчелло, переклад В.Дутчак. «Adagio».
2. А.Коломієць. «Українська соната» для бандури й фортепіано.
3. М.Долгих. «Ноктюрн».
4. М. Лисенко, сл. О. Олеся «Айстри»
5. Укр. нар. пісня, обр. О. Герасименко «Ой весною зеленою»

### **Програма 6**

1. Й. С. Бах. Маленька прелюдія і фуга g-moll
2. О.Герасименко.Концертна фантазія «Купало».
3. Г.Китастих. «Гомін степів».
4. М. Лисенко, сл. Т. Шевченка «Ой одна я, одна».
5. Обр. В.Косенка, укр. нар. пісня «Баламуте»

### **Програма 7**

- 1.М.Дремлюга. Прелюдія і фуга e-moll.
- 2.М.Глінка. Варіації на тему Моцарта.
- 3.В.Заремба. Фантазія «Зібралися всі бурлаки».
- 4.Укр.нар.пісня в обр. А. Бобиля «Ой зійди, зійди зіронько».
- 5.М.Лисенко, сл.Т.Шевченка «Хустиночка мережаная».

### **Програма 8**

1. Й.С.Бах Маленька прелюдія і фуга e-moll.
2. Невідомий автор XVIII ст. Варіації на тему Моцарта.

3. М.Дремлюга «Дума».
4. Я.Степовий, сл. Т. Шевченка «Утоптала стежечку».
5. Обр. В. Таловирі «На поточку м прала»

#### **Програма 9**

1. Г.Гендель. «Пасакалія».
2. Г.Гембера. Варіації на тему хороводу «Марина».
3. О.Левицький «Прелюд»
4. Укр. нар. дума в обр. Ф.Глушка «Смерть козака-бандуриста».
5. Обр. В. Тиможинського «Та ти гадаш, мій Андрійку»

#### **Програма 10**

1. Ю. Олійник. Фанталія і fuga.
2. К.Мясков Фантазія на укр. нар. теми.
3. Л.Бетховен «Елізі»
4. Укр. нар. пісня, об. М.Лисенка «Ой джигуне, джигуне».
5. О. Нижанківський, сл. В. Масляка «О, не забудь»

#### **Програма 11**

1. Й.С.Бах - Ф.Бузоні, перекл. С.Баштана «Інтермеццо».
2. І.Левицький, перекл. для бандури С.Овчарової «Українська рапсодія».
3. А.Дюран, перекл. для бандури С.Овчарової «Вальс».
4. Муз.О.Герасименко, сл. М.Чумарної «Пісня для мами».
5. Обр. М. Лисенка «Дощик».

#### **Програма 12**

1. М.Дремлюга. «Пасакалія».
2. А.Вівальді. Концерт G-dur, у 3 ч.
3. Р.Гриньків «Елегія».
4. Аранжування В.Кушпета. Вокально-інструментальна фантазія «Косарі».
5. Сл. М.Устияновича, обр. В.Войта «Гей браття опришки».

#### **Програма 13**

1. Й.Бах. Алеманда.
2. О.Герасименко «Концертні варіації»
3. Г.Менкуш. «Весняна фантазія».
4. М. Лисенко, сл. Т.Шевченка «Хустиночко моя».
5. Укр. нар. пісня в обр.М.Дремлюги «Чи я в лузі не калина була»

#### **Програма 14**

1. Й. С. Бах. Прелюдія і fuga d-moll
2. М.Дремлюга «Поема-рапсодія»
3. І. Гайденко. Три танці.
4. Укр. нар. пісня в обр.М.Дремлюги «Вербовая дощечка»
5. Г.Хоткевич, сл. Т.Шевченка «Тече вода в синє море»

#### **Програма 15**

1. Г. Гендель. Чакона G-dur.
2. А.Муха. Варіації на тему укр.нар.пісні «Взяв би я бандуру»
3. К.Мясков «Елегія».
4. Обр. В.Тиможинського «Ой там, на товчку, на базарі»
5. Обр. Ф.Глушка, сл. Т. Шевченка «Дума» з поеми «Сліпий» («Невольник»)

**РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ  
(БАЯН, АКОРДЕОН)**

**Програма 1**

1. Д.Бортнянський. Соната C-Dur.
2. Л. Клерамбо. І частина з "Сюїти" для органа.
3. Обр. А.Іванова, укр.нар.пісня "Садом садом кумасенька".
4. В.Золотарьов "Марш солдатиків".
5. А.Діабеллі "Сонатина".

**Програма 2**

1. Г.Ф.Гендель. Сарабанда.
2. І.Дунаєвський. Полька.
3. М.Клементі. Сонатина.
4. Т.Хаслінгер. Сонатина.
5. Обр. А.Сушкіна, укр.нар.пісня "Ой джигуне, джигуне"

**Програма 3**

1. Е. Мебюль. Соната.
2. В.Ф.Бах. Фуга e-moll.
3. М.Різолі "Угорський танець".
4. А.П'яцолла "Adios nonino".
5. В.Дербенко "Мрії".

**Програма 4**

1. Й.С.Бах. Хорал F-dur.
2. М.Шміт. Сонатина A-dur.
3. Г.Майборода "Київський вальс".
4. Обр. О.Денисова, укр.нар.пісня "Їхав козак за Дунай".
5. Обр.О.Денисова, укр.нар.пісня "Ішов козак потайком".

**Програма 5**

1. Л.Бельм. "Інтродукція - хорал".
2. Обр. Федова "Концертна хора".
3. Обр М.Різоля, укр.нар.пісня "Посилала мене мати".
4. Д.Бортнянський. Соната.
5. Обр. Є.Дербенка, грецький нар.танець "Сиртаки".

**Програма 6**

1. Й.С.Бах. Фуга F-dur
2. Т.Хаслінгер. Сонатина.
3. Р.Глієр "Романс".
4. Обробка Б.Гивеля, укр.нар.пісня "Подольанка".
5. Й.С.Бах. "Прелюдія".

**Програма 7**

1. В.А.Моцарт. Сонатина №1.
2. Г.Ф.Гендель. Сарабанда.
3. М.Різолі "Гуцульський танець".
4. В.А.Моцарт "Весняна пісня".
5. Обр. М.Корецького, укр.нар.пісня "Ой у гаю при Дунаю".

**Програма 8**

1. О.Гедіке. Сарабанда.
2. Обр. М.Корецького, укр.нар.пісня "Горлиця"

3. А.Тихончук. "Полька".
4. Т.Хаслінгер. Сонатина.
5. Л.Бірнов. "Танцювальна".

#### **Програма 9**

1. Г.Ф.Гендель. Пасакалія.
2. Л.Бетховен. "Рондо".
3. К.Мясков. "Хоровод".
4. М.Різоль. "Полька".

#### **Програма 10**

1. Й.С.Бах. Прелюдія і fuga F-dur
2. А.Холмінов. Сюїта 3 частини.
3. Обр. М.Рибалки «Гуцульська фантазія»
4. Й.Гайдн. «Угорське рондо»

#### **Програма 11**

1. В.Челноков «Прелюдія і fuga» с – moll
2. І.Яшкевич. Сонатина D-dur
3. Обр. В.Мотова «Возле річки, возле моста»
4. Д.Шостакович «Ліричний вальс»

#### **Програма 12**

1. М.Челноков. Прелюдія і fuga.
2. В.Золотарьов. Дитяча сюїта №1 (I,II,III част)
3. Є.Дербенко «Циганські наспіви»
4. А.Газаров «Експромт»

### **РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ (ГІТАРА)**

#### **Програма 1**

1. Бах Й.С. Фуга з скрипкової сюїти ля мінор
2. Бенда Г. Соната.
3. Моліно Ф. Фантазія.
4. МорельХ. Міссіонера.
5. Козлов В. Хороводна сімініор

#### **Програма 2**

1. Вайс С.Л. Лютнева музика.
2. Вівальди А. Концерт ре мажор.
3. Каркассі М. Рондо.
4. Туріна Х.Фандангільо.
5. Карулі Ф. Фолія. Соло № 2.

#### **Програма 3**

1. Бесард Ж. «Веселий хоровод» для лютні.
2. Вівальді А. Концерт до мажор.
3. Беренд З. Іспанський танець.
4. Брауер Л. Колискова.
5. Діабеллі А. Прелюдії.

#### **Програма 4**

1. Бренчінелло С. Партіта.
2. Брауер Л. Сюїта «Чорний декамерон».

3. Вин'янс Х. Фантазія.
4. Висотський М. Пісня.
5. Д'єнс Р. «Небесне танго».

#### **Програма 5**

1. Гендель Г.Ф. Чакона ре мінор.
2. Кікта В. Соната.
3. Понсе М. Прелюдії.
4. П'яццолла А. Танго.
5. Родріго Х. Три характерних танці.

#### **Програма 6**

1. Бах Й.С. Прелюдія, фуга, алегро для лютні BWV 998
2. Кошкін Н. Сюїта «Ельфи».
3. Фалья М. Пам'яті Дебюссі.
4. Циммерман Ф. Скерцо.
5. Чайковський П. Неаполитанська пісенька.

#### **Програма 7**

1. Бах Й.С. III Сюїта для віолончелі соло BWV 1009
2. Торроба М. Сонатина.
3. Лауро А. Вальси.
4. Леньяні Л. 6 каприсів, 36 каприсів.
5. Льобет М. Каталонські пісні.

#### **Програма 8**

1. Бах Й.С. Прелюдія з віолончельної сюїти ре мажор
2. Шебалін В. Сонатина.
3. Морков В. Скерцо.
4. Мусоргський М. «Сльоза».
5. Льобет М. Каталонські пісні.

#### **Програма 9**

1. Бах Й.С. III Сюїта для віолончелі соло BWV 1009
2. Торроба М. Сюїта «Замки Іспанії».
3. Альбеніс І. «Червона башня»,
4. Малатс Х. Серенада.

#### **Програма 10**

1. Бах Й.С. Чакона з партіти ре мінор
2. Сихра А. – Хойер А. Класична соната.
3. Абреу А. Тіко-тіко
4. Александров Ю. Гавот.
5. Шебалін В. Дві прелюдії. «Роздуми».

**РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ  
(ЦИМБАЛИ)**

**Програма 1**

1. Й.С.Бах. Прелюдія d-moll.
2. Й.Гайдн. "Рондо".
3. С.Кушнірук "Гуцульський диптих".
4. С.Крецу "Сирба".

**Програма 2**

1. Й.С.Бах. Менует G-dur.
2. Д. Смольський. Концерт №3
3. О. Незовибатько. «Фантазія на укр. теми»
4. С.Крецу «Хора»
5. Б. Лятошинський «Мелодія на тему укр. нар.пісні»

**Програма 3**

1. Й.С.Бах. "Менует".
2. Д.Смольський. Концерт№2. І част.
3. І.Міський "Українська п'єса".
4. В.Попадюк "Фантазія на гуцульські теми".
5. К.Бем. „Безперервний Рух”.

**Програма 4**

1. В.Кречун. "Концертні варіації".
2. С.Крецу "Музикуца".
3. А.Гайденко "На святі Вербункош".
4. А.Кос-Анатольський. Коломийка з балету "Хустка Довбуша".
5. В.Бах "Менует".

**Програма 5**

1. Й.С. Бах Престо з сюїти g-moll.
2. М. Лисенко Друга рапсодія на укр. нар. теми „Думка-шумка”.
3. І. Стравинський „Вальс”. „Полька”.
4. Л Донник Слобожанська фантазія № 3.

**Програма 6**

1. Й.С. Бах Сарабанда та дубль з партіти № 1.
2. М. Кеза Соната C-dur
3. Д. Попічук Варіації на тему укр. нар. пісні „Копав, копав криниченьку”.
4. І. Міський „Українська п'єса”.
5. А. Геза Концертний етюд.

**Програма 7**

1. В. Пихль Фуга № 2.
2. Б.Котюк Рапсодія № 1.
3. А. Гайденко „Петрівка”.
4. В. Попадюк „Фантазія на гуцульські народні теми”.
5. І. Вимер „Гуморестка”.

**Програма 8**

1. В. Пихль Фуга № 4.
2. Б.Котюк Рапсодія № 2.
3. Д. Попічук Варіації на тему укр. нар. пісні „Ой під вишнею”.
4. В. Зубицький „Весняні голоси”.
5. обр. Д. Попічука „Гопак”.

### Програма 9

1. Х. Глюк Менует
2. В. Полевой Рондо.
3. Л. Колонін „Сіяючі золотом”.
4. І. Бурдін Прелюдія і Хора.

### Програма 10

1. Й.С. Бах Прелюдія та фуга з сюїти № 5 для віолончелі соло.
2. В. Полевой Концерт для цимбалів.
3. Т. Йордаке Варіації
4. Д. Попічук Молдавські мелодії.
- 5.

### Програма 11

1. Й.С. Бах Сарабанда
2. Л. Донник Соната-епітафія для цимбалів з фортепіано.
3. А. Хачатурян Токата. Транскрипція для цимбалів І. Бурдіна.
4. А. Тімофєєв „Метафора”.
5. Л. Боккеріні Менует.

### 6. Система оцінювання курсу

| Навчальний семестр | Контрольний захід (семінар, контрольна робота, технічний залік, академконцерт, огляд тощо) | Теми, що виносяться на контрольний захід                                                                      | Максимальний бал за контрольний захід |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| I                  | Технічний залік                                                                            | ► Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні види техніки;<br>► П'єса.               | 50                                    |
| I                  | Семестровий залік                                                                          | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'єса;<br>► (для бандуристів – пісня у супроводі бандури). | 50                                    |
| II                 | Технічний залік                                                                            | ► Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні види техніки;<br>► П'єса.               | 50                                    |
| II                 | Іспит                                                                                      | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'єса;<br>► (для бандуристів – пісня у супроводі бандури). | 50                                    |
| III                | Технічний залік                                                                            | ► Гами на прискорення, інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні види техніки;                           | 50                                    |

|      |                   |                                                                                                                                        |    |
|------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|      |                   | ► П'еса.                                                                                                                               |    |
| III  | Семестровий залік | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'еса;<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури).                    | 50 |
| IV   | Технічний залік   | ► Гами на прискорення,<br>інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні<br>види техніки;<br>► П'еса.                                  | 50 |
| IV   | Іспит             | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'еса;<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури).                    | 50 |
| V    | Технічний залік   | ► Гами на прискорення,<br>інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні<br>види техніки;<br>► П'еса.                                  | 50 |
| V    | Семестровий залік | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'еса;<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури).                    | 50 |
| VI   | Технічний залік   | ► Гами на прискорення,<br>інтервали та арпеджіо;<br>► Два етюди на різні<br>види техніки;<br>► п'еса                                   | 50 |
| VI   | Іспит             | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'еса;<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури).                    | 50 |
| VII  | Семестровий залік | ► Поліфонічний твір;<br>► Твір великої форми;<br>► П'еса;<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури).                    | 50 |
| VIII | Іспит             | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми<br>► Дві різнохарактерні<br>п'еси<br>► (для бандуристів –<br>пісня у супроводі<br>бандури) | 50 |

## Шкала оцінювання успішності

| університетська | національна |              | шкала ЄКТС |
|-----------------|-------------|--------------|------------|
| 90-100          | 5           | відмінно     | A          |
| 80-89           | 4           | добре        | B          |
| 70-79           |             |              | C          |
| 60-69           |             | задовільно   | D          |
| 50-59           |             |              | E          |
| 26-49           | 2           | незадовільно | FX         |
| 1-25            |             |              | F          |

### 7. Політика курсу

Заняття з фаху будуються на основі послідовно розробленої програми навчання. Підбираючи репертуар, педагог повинний постійно враховувати індивідуальні особливості кожного студента, ступінь його обдарованості, музичного розвитку і спеціальної підготовки. Варто враховувати необхідність виконання музичного твору на досить високому художньому рівні, з належним ступенем технічної досконалості. Відповідно до цього в індивідуальних планах студентів повинна бути відображена визначена логічна послідовність і поступовість у виборі репертуару. Однією з найважливіших ланок навчального процесу є робота над етюдами, гаммами й іншим навчально-допоміжним матеріалом. У репертуар включається українська та зарубіжна музика різних стилів та жанрів, а також – найдосконаліші в художньому відношенні зразки сучасної музичної літератури.

### 8. Рекомендована література

#### Бандура

1. Баштан С. Кафедра народних інструментів НМАУ як осередок кобзарського академізму // Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва. К., 1998. С. 21–23.
2. Баштан С. Методика роботи з ансамблем бандуристів. К. : Музична Україна, 1982. 35 с.
3. Баштан С. Школа гри на бандурі. К. : Музична Україна, 1984. 112 с.
4. Баштан С. Школа гри на бандурі. К. : Музична Україна, 1989. 134 с.
5. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності. Автореферат дис... канд. мистецтв. К., 2005. 16 с.
6. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста. Івано-Франківськ : Обласна друкарня, 1997. 150 с.
7. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. Тернопіль : Збруч, 2006. 223 с.
8. Вечер Д. Виконавський аналіз музичного твору: теоретичний і практико-методичний аспекти (на прикладі діяльності піаніста-інтерпретатора): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03. К., 2007. 20 с.
9. Вибрані етюди. Зошит 1 : [переклад для бандури та упорядк. Л.Мандзюк]. Харків: ГЛАС, 1999. 24 с.
10. Вибрані етюди. Зошит 2 : [переклад для бандури та упорядк. Л.Мандзюк]. Харків: ГЛАС, 1999. 24 с.
11. Выготский Л. Психология искусства. М. : Педагогика, 1968. 344 с.
12. Геллер С. Етюди : [переклад для бандури О.Верещинського]. Дрогобич : Відродження, 2001. 44с.
13. Герасименко О. Етюди для бандури на різні види техніки. Київ, 2004. 84с.
14. Герасименко О. Концертні варіації для бандури соло «Купало». Львів : ТеРус, 2004. 8 с.
15. Герасименко О. Ліричні п'єси для бандури. Збірник №2. Львів, 1997. 38с.
16. Герасименко О. Юним бандуристам. Львів, 2001. 32с.
17. Горюхина Н.А. Очерки по вопросам национального стиля и формы. К.: Музична литература, 1985. 111 с.
18. Гуренко Е.Г. Исполнительское искусство: методические проблемы: Учебное пособие.- Новосибирск.- НГК, 1985. 88 с.
19. Давидов М. Українське струнно-щипкове академічне мистецтво: функціонування, проблеми збереження та розвитку // Академічне народно-інструментальне мистецтво та

- вокальнв школи Львівщини: Зб. мта. наук.- прак. конф.- Дрогобич: Коло, 2005. С. 62-73.
20. Дедусенко Ж. Виконавська школа як рід культурної традиції. Автореферат дис... канд. мистецтв. К, 2002. 20 с.
  21. Дмитрук І. І. Бандурні переклади в контексті академічного виконавства // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини: Збірник матеріалів науково-практичної конференції / Редактори-упорядники А.Душний, С.Карась, Б.Пиц. - Дрогобич: Коло, 2005.С. 73-78.
  22. Дремлюга М. Дві сонати для бандури. Київ : Музична Україна. 1979. 44 с.
  23. Дремлюга М. Концерт для бандури з оркестром. Київ : Музична Україна. Рукопис.
  24. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури. Київ : Музична Україна. 1974. 48 с.
  25. Дремлюга М. Твори для бандури. Київ : Музична Україна. 1985. 48 с.
  26. Дубас О.І. Становлення і розвиток професійної бандурної освіти в Україні (XVII – перша половина XX ст.) // Автореф. дис. ... кандидата мистецтвознавства. К., 2002. 18 с.
  27. Дутчак В. "Кобзарський підручник" З.Штокалка. Теоретичні і практичні узагальнення. // Бандура. №71–72. 2000. С.21–23.
  28. Дутчак В. Аранжування для бандури. [Навчально-методичний посібник для студентів]. Івано-Франківськ, 2001. 90 с.
  29. Дутчак В. Бандурне мистецтво діаспори. Проблеми виконавства // Мистецтвознавчі записки. К., 2004.Вип..5. С.22-29.
  30. Дутчак В. Гнат Хоткевич і бандурне мистецтво України. // Українознавство : документи, матеріали, раритети. – Івано-Етюдн для бандури на різні види техніки (1-5 кл. ДМШ) : [упорядн. В.Петренко; заг. ред. С.Баштана]. К. : Музична Україна, 1982. 94 с.
  31. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва у 1970-1990 р.р. Творчість і виконавство. Дисертація канд. мистецтв. К., 1996. 240 с.
  32. Ємець В. Кобза та кобзарі. Берлін, 1923. 111 с.
  33. Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства на Україні. Львів : Край, 2000. 195 с.
  34. Кабачок В. Школа гри на бандурі. К. : Музична Україна, 1958. 246 с.
  35. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Дрогобич: Вид. Фірма „Відродження”, 2000. 100с.
  36. Кирдан Б. Народні співці-музиканти на Україні. К.: Музична Україна, 1980. 181 с.
  37. Кияновська Л. Лицар бандури / До 80-ти річчя Василя Герасименка. Львів: ТеРус, 2007. 60 с.
  38. Колесса Ф.М. Мелодії українських народних дум. К.: Наукова думка, 1969. 587 с.
  39. Конопленко-Запорожець П. Кобза і бандура. Вінніпег, 1963. 168 с.
  40. Котляревська О.І. Варіативний потенціал музичного твору: культурологічний аспект інтерпретування: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00. 03/ НМАУ ім.. П.І. Чайковського. К., 1997. 19 с.
  41. Лавров Ф. Кобзарі: Нариси з історії кобзарства України. К.: Мистецтво, 1980. 254 с.
  42. Левицький Р. Еволюція бандури // Бандура, 1984. №7–8.
  43. Лисенко М. Народні інструменти на Україні. К.: Мистецтво, 1955.
  44. Лисенко М. Про народну пісню і про народність в музиц. К.: Мистецтво, 1955. 66 с.
  45. Лисенко М.В. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень у виконанні кобзаря Вересая. К.: Музична Україна, 1978. 96с.
  46. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: История и современность. М., 1990.
  47. Мандзюк Л. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. мистецтвозн. : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Х., 2007. 18 с.
  48. Мандзюк Л. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти //Автореферат дис... канд. мистецтв. Харків. 2007. 18с.
  49. Мандзюк Л. Вплив емоційного фактора на та психофізіологічну сутність виконавського апарата бандуриста. // Професійна та моральна культура в професійній системі, збірник

- наукових праць. Луганськ-Харків, 2004. С.194–203.
50. Мандзюк Л. Про виконавські проблеми лівої руки бандуриста в контексті художньо-виразної гри // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип.6. Харків, 2001. С.175–183.
51. Мандзюк Л. Самостійна робота бандуриста над гамами // Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Київ-Харків : Глас, 2004. 23 с.
52. Михайлов М. Стил в музыке. Исследование. Л.: Музыка, 1981. 264 с.
53. Мокрогуз І. Аплікатура бандуриста ХХст., як основа формування виконавської техніки // Тези регіональної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 2007. С.57–59.
54. Мокрогуз І. Аплікатурні принципи Львівської бандурної школи (на матеріалі творчості Оксани Герасименко) // Вісник Прикарпатського університету. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2008. В.ХІІ–ХІІІ. С.250–253.
55. Мокрогуз І. Особливості аплікатури в композиціях Миколи Дремлюги для бандури // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: Збірник наукових праць. Харків-Луганськ : СтилІздат, 2008. С.339–344.
56. Мокрогуз І. Фізіологія особливостей руки як чинник формування моторики бандуриста // Вісник Прикарпатського університету. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2010. В.ХІІІ–ХІV. С.327–332.
57. Мокрогуз І. Художній і технічний компоненти виконавства: історичний аспект // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції “Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики”. Дрогобич : Молодь і ринок, 2009. В.№5(52) С.48–52.
58. Морозевич Н. Бандурне мистецтво як культурне надбання сьогодення. – Автореферат дис.... канд. мист. Одеса. 2003. 20 с.
59. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа). К., 1994. 156 с.
60. Овчарова С. До проблеми перекладення органних хоральних прелюдій Й.С. Баха в контексті динаміки подальшого розвитку сучасного бандурно-академічного репертуару // Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції / Редактори-упорядники А.Душний, С.Карась, Б. Пиц.. Дрогобич: Посвіт, 2007. С. 121-127.
61. Олексієнко О. Творчість Миколи Дремлюги і процес становлення бандурного репертуару // Автореф. дис. ... канд. Мистецтвознавства. К., 2003. 16 с.
62. Олексієнко О. Твори М.Дремлюги у формуванні школи академічного бандурного виконавства // Наук. вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Вип.8. Музичне виконавство. Київ. 2000. С.146–154.
63. Опришко М. Школа гри на бандурі. К.: Музична Україна, 1967. 150 с.
64. Панасюк І. Переплетись роки й бандури струни. К., 2002. 130 с.
65. Петрик-Дмитрук І.І. Переклади у сучасній бандурній практиці // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Мистецтвознавство. Івано-Франківськ: Плай, 2005. Вип. VIII. С. 122-132.
66. Пшеничний Д. Етюди для бандури. К. : Образотворче мистецтво і муз. літ., 1958. 110 с.
67. Самчук У. Живі струни. Бандури і бандуристи. Детройт, 1976. 466 с.
68. Скляр І. Київсько-харківська бандура. К.: Музична Україна, 1971.
69. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант. Рівне: Ліста, 1997. 280с.
70. Таловири В. Етюди для бандури // Заг. ред. А.Омельченко. К. : Музична Україна, 1967. 44с.
71. Харнонкурт Н. Музыка как мова звуків. Суми: Собор, 2002. 184с.
72. Хоткевич Г. Бандура і її можливості / Г. Хоткевич, передмова В.Мішалова. Харків: Глас-Майдан, 2007. 92 с. (Серія „Музична спадщина Гната Хоткевича”).
73. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків: ДВУ, 1930. 245 с.
74. Черні К. Етюди в перекладі для бандури. У 2-х зб. // Упор. О.Созанський; пер. і заг. ред.. В Герасименко. Львів, 1998.
75. Штокалко З. Кобза / Зіновій Штокалко // Збірка п'єс для бандури. Київ - Торонто -

- Едмонтон, 1997. 359 с.
76. Штокалко З. Кобзарський підручник [Підготовка до друку Андрія Горняткевича]. Едмонтон–Київ : Вид-во Канадського інституту українських студій, 1992. 347 с.
  77. Яницький Т. Авторський тип перекладу на прикладі варіацій на тему української народної пісні „Йшли корови із діброви” С. Баштана // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини: Збірник матеріалів науково-практичної конференції / Редактори-упорядники А.Душний, С.Карась, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2005. С. 216-223.
  78. Ященко Л. Державна заслужена капела бандуристів Української УРСР. К.: Музична Україна, 1970. С. 5-15.

#### **Баян, акордеон**

1. Алексеев І. Викладання гри на баяні. Основи методики. К., Образотворче мистецтво, 1957.
2. Алексеев А. Методика обучения игре на фортепиано. М.: Музыка, 1982.
3. Алексеев А. Работа над музыкальными произведениями с учениками школы и училища. М.: Музыка, 1957.
4. Баян вчера, сегодня, завтра // Сов.музыка. 1990. № 2. С.63, 66.
5. Говорушко П. Основы игры на баяне. Л., : Музгиз, 1953.
6. Давидов М. А. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва НМАУ. К., 1998.
7. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні: Збірник статей. К.: Видавництво ім. Олени Теліги, 1998. 207 с.
8. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності
9. баяніста: Навчальний посібник для вищ. муз. навч. закладів. К.:Муз. Україна, 1997. 240 с.
10. Іванов Є. Акордеонно-баянне мистецтво України // Музичне виконавство. Науковий вісник. Книга 4. Випуск 5. К., 2000. С. 25-36.
11. Іванов Є. О. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект): Музичне мистецтво: Автореферат дисертації на зд. наук.ст. канд. мистецтвознавста. К., 1995.
12. Іванов Є. О. Кафедра народних інструментів НМАУ як осередок професіонально-академічного акордеонно-баянного мистецтва // Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва». К., 20—27 березня, 1998. С. 41—44.
13. Кращі баяністи України // Музыка. — 1979. № 5. С. 28.
14. Кужелєв Д. О. Актуальні проблеми виконавства баяністів (80—90-і рр.) // Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва». К., 20-27 березня, 1998. С. 58—59.
15. Кужелєв Д. О. Баянне виконавство в музичній культурі 70—90-х років // Музичне виконавство. Науковий вісник. Книга 4. - Випуск 5. К.,2000. С. 48-57.
16. Кужелєв Д. О. Перспективи зростання // Музыка. 1984. № 4. С. 19—20.
17. Кужелєв Д. О. Сучасне баянне мистецтво: Феномен В. Зубицького // Музичне виконавство. Науковий вісник. Книга 4. — Випуск 1. К., 1999. С. 103-112.
18. Мирек А. Из истории акордеона и баяна. М. :Музыка, 1967.
19. Мирек А.Справочник по гармониках. М. :Музыка, 1967.
20. Максимов Е. Ансамбли и оркестры баянистов. М: Музыка, 1966.
21. Оберюхтін Д. Вісім маленьких органних прелюдій і фуг. К: Муз. Україна, 1975.
22. Паньков В. Гами, тризвуки, арпеджіо для виборного баяна. К: Муз. Україна, 1982.
23. Полетаев А. Пятипальцевая аппликатура на баяне. М. :Музгиз, 1962.
24. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. К:Муз. Україна, 1980.
25. Ризоль М. Принципы притминения пиямпальцевой аппликатуры на баяне. М. :Сов. композитор, 1977.
26. Сурков А. Пособие для начального обучения игре на готово-выборном баяне. М. : Сов. композитор, 1973.

27. Черноіваненко А. Образно-драматургічна роль фактури в музиці для баяна II-ї половини XX століття // Музичне виконавство. Науковий вісник. - Книга 4. - Випуск 2. - К., 1999. С. 146—156.

#### Гітара

1. Агафшин, П. Школа игры на шестиструнной гитаре. Москва : Музыка, 1994.
2. Альбом для юношества / сост. Н. Иванова-Крамская. : Музыка, 1987. [вып. 1]
3. Асафьев, Б. Концерт для гитары с оркестром / сост. Н. Михайленко. Москва, 1987.
4. Барриос, А. Произведения для шестиструнной гитары. Москва : Музыка, 1989.
5. Бах, И. С. Четыре сюиты / сост. Я. Ковалевской, Е. Рябоконь. Ленинград, 1974.
6. Бах, И. С. Музыка для лютни / сост. А. Штингля. Лейпциг, 1951.
7. Библиотека гитариста № 209. Москва, 1965.
8. Брауэр, Л. Произведения. Москва, 1986.
9. Вайс, С. Л. Произведения для лютни. США : Орфей, 1998.
10. Вебер, К. М. Дивертисмент / сост. А. Иванова-Крамского. Москва, 1968.
11. Вівальді, А. Концерт ре мажор. Будапешт, 1982.
12. Вівальді, А. Концерт до мажор. Будапешт, 1980.
13. Вівальді, А. Концерт. Будапешт, 1983.
14. Вила-Лобос, Э. Двенадцать этюдов для гитары. Ленинград, 1963.
15. Вила-Лобос, Э. Прелюдии для гитары Ленинград, 1962.
16. Вила-Лобос, Э. Произведения для шестиструнной гитары. Этюды, прелюдии, концерт Москва, 1984.
17. Вирчи, П. Сальтареллы, канцоны и фантазии. – Будапешт, 1970.
18. Гитара в концертном зале / сост. В. Максименко. Москва : Советский композитор, 1984. Вып. 1.
19. Джулиани, М. Концерт № 3. Транскрипция для гитары с квартетом / сост. А. Иванова-Крамского. Москва : Музыка, 1969.
20. Джулиани, М. Тема с вариациями и полонез для гитары и фортепиано / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 2002.
21. Диабелли, А. Две сонатины для гитары и фортепиано / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 2002.
22. Диабелли, А. Три сонаты для гитары. Прелюдии / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 2002.
23. Доменикони, К. Сюита «Каюнбаба». Берлин : Марго, 1990.
24. Золотой репертуар гитариста «На пути к Баху» транскрипции для одной и двух гитар / сост. В. Кузнецова. Санкт-Петербург : Композитор, 2004.
25. Иванов-Крамской, А. Избранные произведения для шестиструнной гитары. Москва, 1970.
26. Иванов-Крамской, А. Избранные произведения для шестиструнной гитары / сост. Н. Иванова-Крамская. Москва : Музыка, 1983.
27. Иванов-Крамской, А. Концерт для гитары с оркестром № 1. Москва, 1970.
28. Иванов-Крамской, А. Пьесы, обработки, этюды. Концерт для гитары с оркестром № 2. Москва, 1972.
29. Иванов-Крамской, А. Пьесы для шестиструнной гитары / А. Иванов-Крамской. – Москва : Музыка, 1977.
30. Иванов-Крамской, А. Школа игры на шестиструнной гитаре. Москва : Музыка, 1987.
31. Из репертуара Андреса Сеговии. Москва : Музыка, 1987. Вып. 5.
32. Карулли, Ф. Две фолии. Три соло для гитары / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва : Музыка и время, 2002.
33. Карулли, Ф. Этюды для гитары. Польша, 1970.
34. Карулли, Ф. Концерт ля мажор / сост. А. Иванова-Крамского. Москва : Музыка и время, 2002.
35. Кириянов, Н. Искусство исполнительства на классической гитаре. Москва, 1999.
36. Классическая шестиструнная гитара / сост. Е. Ларичев. Москва : Музыка, 2000.
37. Классическая гитара. № 5. Лейпциг, 1982.
38. Классические этюды для гитары / сост. Ф. Сор, М. Каркасси. Будапешт, 1995.

39. Концертные пьесы / сост. Е. Ларичев. Москва, 1979. Вып. 17.
40. Концертные пьесы / сост. Е. Ларичев. Москва : Советский композитор, 1982.
41. Концертные пьесы / сост. Н. Максименко. Москва, 1983.
42. Концертные пьесы / сост. Е. Ларичев. Москва, 1985. Вып. 28.
43. Кошкин, Н. Фарфоровая башня. Берлин : Марго, 1998.
44. Кошкин, Н. Прелюдия и вальс. Париж : Лемуан, 1992.
45. Кошкин, Н. Пассакалия и токката «Падение птиц». Япония : Пан, 1995.
46. Кошкин, Н. «Дождь». Берлин : Марго, 1998.
47. Лёгкие пьесы для шестиструнной гитары. Москва : Музыка, 1965. Вып. 13.
48. Лом, Й. Три фантазии / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 2002.
49. Матейка, В. Большая соната № 2 / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 1996.
50. Музыка зарубежных композиторов / сост. В. Славский. Киев, 1971. Вып. 3.
51. Педагогический репертуар для музыкальных училищ / сост. А. Иванов-Крамской. Москва, 1970. Вып. 5.
52. Педагогический репертуар. Пьесы / сост. Е. Рябоконь, Я. Ковалевская. Ленинград, 1970. – Вып. 1.
53. Педагогический репертуар. Сборник этюдов / сост. Е. Рябоконь, Я. Ковалевская. Ленинград, 1973.
54. Педагогический репертуар гитариста для 3-4 курсов музыкальных училищ / сост. Е. Ларичев. Москва, 1980. Вып. 2.
55. Педагогический репертуар гитариста для 1-2 курсов музыкальных училищ / сост. Е. Ларичев. Москва, 1980. Вып. 2.
56. Понсе, М. Южный концерт для гитары и симфонического оркестра. Ленинград, 1984.
57. Произведения зарубежных композиторов / сост. Е. Ларичев. Москва, 1982.
58. Пухоль, Э. Школа игры на шестиструнной гитаре / Э. Пухоль. Москва, 1977.
59. Пьесы для шестиструнной гитары / сост. А. Иванов-Крамской. Москва, 1963. Вып. 4.
60. Репертуар гитариста / сост. Е. Ларичев. Москва, 1982. Вып. 24.
61. Родриго, Х. Произведения для шестиструнной гитары / сост. В. Максименко. Москва, 1985.
62. Руднев, С. Русская коллекция. США : Орфей, 1998.
63. Сихра, А. Русская коллекция. США : Орфей, 1992.
64. Санз, Г. Пять сюит. Москва, 1979.
65. Сборник пьес для шестиструнной гитары / сост. Е. Рябоконь, И. Клеменков. Ленинград, 1962.
66. Сольный концерт гитариста. Киев, 1990. Вып. 2.
67. Сонаты советских композиторов для гитары. Москва, 1986.
68. Старинная испанская музыка. Прага, 1978.
69. Старинная и современная музыка для гитары / сост. Н. Иванова-Крамская. – Москва, 1991.
70. Таррега, Ф. Оригинальные композиции для гитары. Будапешт, 1995.
71. Тедеско, М. Фантазия для гитары и фортепиано / сост. А. Иванова-Крамского. – Москва, 1970.
72. Торроба, М. Замки Испании. Цикл пьес. Москва, 1977.
73. Хрестоматия гитариста. Этюды для шестиструнной гитары / сост. В. Агабабов. Москва : Музыка, 2006.
74. Хрестоматия гитариста для 1-2 курсов музыкальных училищ / сост. Е. Ларичев. Москва, 1974. Вып. 1.
75. Хрестоматия гитариста для 3-4 курсов музыкальных училищ / сост. Е. Ларичев. Москва, 1975. Вып. 1.
76. Щульц, Л. Этюды / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва : Музыка и время, 2002.
77. Этюды для шестиструнной гитары / сост. Д. Карпович, Е. Рябоконь. Ленинград, 1967.
78. Этюды. Агуадо, Регонди, Кост / сост. Н. Ивановой-Крамской. Москва, 2002.
79. Кузнецов, И. Техника игры на шестиструнной гитаре / И. Кузнецов. Киев, 1972.
80. Украинец, В. Школа джазовой игры на гитаре. Киев, 1998.
81. Нотные издания произведений для классической гитары. Москва, Торопов, 1988-2004.

### Цимбали

1. Бурдин И. Пьесе де концерт пентру цамбал. Кишинеу: Катя Молдовеняскэ, 197. 48 с.
2. Гладков Е. Школа игры на цимбалах. Минск: Беларусь, 1983. 128 с.
3. Жинович И. Школа игры на цимбалах. Минск: Беларусь, 1974. 112 с.
4. Задор Д. Концерт для цимбалів та симфонічного оркестру: Клавір. К.: Муз. Україна, 1987. 36 с.
5. Кодаї З., Харі Янош. Симфонічна сюїта: Партитура. К.: Муз.Україна, 1985. 144 с.
6. Концертні твори для цимбалів: Навч. посібник // Костенко О. (автор перекладень та методичних коментарів). Харків: ОНМЦПК, 2007. 121 с.
7. Котюк Б. Тріо-соната для цимбалів, альт та контрабаса. 1980. 33 с. (рукопис).
8. Кречун В., Сырбу В. Методэ де цамбал. Кишинэу: Литература артистикэ, 1982. 164 п.
9. Мельничук С. Концертні твори для цимбалів: Науково-методичний посібник. Рівне: РДГУ, 2007. 160 с.
10. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. К.: Мистецтво, 1966. 301 с.
11. Попічук Д. Концертні твори для цимбал і фортепіано. К.: Муз. Україна, 1981. 63 с.
12. Попічук Д. Цимбали. 1-3 класи. К.: Муз. Україна, 1984. 71 с.
13. Попічук Д. Цимбали. 4-5 класи. К.: Муз. Україна, 1985. 88 с.
14. Попічук Д. Цимбали. 1 вип. К.: Муз. Україна, 1987. 64 с.
15. Попічук Д. Цимбали. 2 вип. К.: Муз. Україна, 1991. 72 с.
16. Произведения харьковских композиторов для цимбал. / Ред. А.Савицкая, Е.Костенко. Харьков, 1999. 77 с. (правах рукопису).
17. Allaga G. Cimbalomiskola II. Budapest: 1889. 86 ol.
18. Allaga G. Cimbalomiskola I. Budapest: 1912. 46 ol.
19. Allaga G. Cimbalomiskola III. Budapest: 1889. 82 ol.
20. Allaga G. Cimbalomiskola IV. Budapest: 1889. 74 ol.
21. Herencsar V. Magyar Cimbalomzene I. Budapest, 1995. 30 ol.
22. Herencsar V. Magyar Cimbalomzene II. Budapest, 1998. 38 ol.
23. Kretu S. Piese pentru tambal si pian. Chisinau: Lumina, 1990. 140 s.
24. Luta V. Caiet pentru tambal (1) Ruxanda, 1997. 112 s.
25. Luta V. Caiet pentru tambal (2) Recital-Ruxanda, 1999. 103 s.
26. Tarjani Toth I., Falka J. Cimbalom iskola I. Budapest: Editio Musica, 1958. 109 ol.
27. Tarjani Toth I., Falka J. Cimbalom iskola II. Budapest: Editio Musica, 1967. 144 ol.

### Науково-методична література

1. Гладков Е. Совершенствования приемов звукоизвлечения и артикуляции при игре на белорусских цимбалах. Минск: Вышэйшая школа, 1976. 40 с.
2. Гулянич Ю. Коментар. // Богдан Котюк. Two «Domeniko-sonate in D & in C» for 2 cimbalom. Львів: Афіша, 2007. С. 16-41.
3. Баран Т. Світ цимбалів. Львів: Світ, 1999. 88 с.
4. Баран Т. Коментарі // Цимбаліст Тарас Баран. Львів: Кобзар, 2001. С. 74-92.
5. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм: Підручник. Львів: Афіша, 2008. 224 с.
6. Визитиу И., Гросу И. Методические указания по уходу за цимбалами. Кишинев: Тимпул, 1970. 20 с.
7. Гладков Е. Совершенствования приемов звукоизвлечения и артикуляции при игре на белорусских цимбалах. Минск: Высшейшая школа, 1976. 40 с.
8. Минович И. Оркестр цимбалистов. Минск: Беларусь, 1968. 35 с.
9. Незовибатько О. Українські цимбали. К.: Муз. Україна, 1976. 56 с.
10. Носов Л. Василь Зуляк. М.: Сов. композитор, 1960. 24 с.
11. Світова асоціація цимбалістів. 6-й Світовий конгрес цимбалістів. Довідник учасників: Наук. зб. Львів: Кобзар, 2001. 72 с.
12. Herencsar V. Cimbalmos osök nyomaban. 1. kötet. Allaga Geza. Budapest, 2001. 126 ol.

| 1. Загальна інформація                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Назва дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Спеціальний музичний інструмент (духові та ударні інструменти) |
| Викладач (-і)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Мельник О. Ю, Вакалюк П. В., Коломієць Т. О.                   |
| Контактний телефон викладача                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 096 3817381                                                    |
| E-mail викладача                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | melnylolexandr@ukr.net                                         |
| Формат дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | індивідуальні заняття                                          |
| Обсяг дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 900 год., 30 кредитів ECTS                                     |
| Посилання на сайт дистанційного навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Не передбачено дистанційного навчання                          |
| Консультації                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Кожна п'ятниця з 10.00 до 14.00 год.                           |
| <p align="center"><b>2. Анотація до курсу</b></p> <p>У навчанні і вихованні майбутніх виконавців і педагогів спеціальним класам належить особливо важлива роль. Найважливішою задачею педагога з фаху є виховання в студентів розуміння основної мети – навчитися правдиво розкривати художній задум виконуваних творів і засобами музично-виконавської майстерності доносити його до слухачів. Тому робота в спеціальному класі спрямована головним чином на усвідомлення і творче втілення студентом змісту, форми, стилю виконуваних творів і на оволодіння різноманітними засобами художньої майстерності.</p> <p>Плідність цієї роботи значною мірою обумовлюється розвитком творчої ініціативи і самостійності студента. Постійне стимулювання творчої ініціативи студента, виховання в нього навичок самостійної роботи є однією з головних задач музичного виховання.</p> <p>Прагнучи до найбільш досконалого виконання, усіляко розвиваючи віртуозну техніку, роз'яснюючи шляхи і методи оволодіння прийомами гри на інструменті, потрібно виховувати в той же час правильне розуміння музично-виконавської техніки, що є лише засобом утілення художньо-виконавських задумів. Особливе місце повинна займати робота над оволодінням співучим змістовним тоном у широкому змісті цього слова. Виховання художньої і технічної сторін музично-виконавської майстерності варто здійснювати в їхній нерозривній єдності.</p>                                                                                                                                                                                                        |                                                                |
| <p align="center"><b>3. Мета та цілі курсу</b></p> <p>Підготовка висококваліфікованих фахівців мистецької галузі, які володіють художньою музично-виконавською майстерністю, необхідною для самостійної професійної діяльності в якості артистів оркестрів, камерних ансамблів, вчителів (викладачів) спеціального музичного інструменту (духові та ударні інструменти) музичних шкіл, шкіл мистецтв, музичних коледжів (училищ) та коледжів культури і мистецтв.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p>✓ <b>Знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ стильові особливості виконання творів композиторів різних епох, національних шкіл і художніх течій;</li> <li>▶ засоби художнього втілення композиторського задуму;</li> <li>▶ методику поетапного вивчення твору;</li> <li>▶ роль та місце інструктивного матеріалу у процесі формування музиканта-педагога;</li> <li>▶ особливості роботи над звуком, метро-ритмом, інтонацією, штрихами, динамікою;</li> <li>▶ загальномузичні та специфічні засоби фразування.</li> </ul> <p>✓ <b>Вміти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ виконувати музичні твори різних епох та стилів, українських та зарубіжних композиторів;</li> <li>▶ застосовувати на практиці різноманітні штрихи та прийоми скрипкової гри;</li> <li>▶ реалізувати навички камерно-ансамблевої та оркестрової гри;</li> <li>▶ творчо підбирати інструктивний матеріал для подолання технічних труднощів у художніх творах;</li> <li>▶ читати з листа;</li> <li>▶ вміти застосовувати набуті творчо-виконавські навички у педагогічній діяльності.</li> </ul> |                                                                |

#### **4. Результати навчання (компетентності)**

Вивчення дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК 13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 3. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 7. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури. ФК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної діяльності.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

ПР 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПР 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

- ПР 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській та аранжувальній практичній діяльності.

- ПР 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

- ПР 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

- ПР 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.

- ПР 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

- ПР 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

| 5. Організація навчання курсу                           |                   |                                |                             |
|---------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------|-----------------------------|
| Обсяг курсу                                             |                   |                                |                             |
| Вид заняття                                             |                   | Загальна кількість годин - 900 |                             |
| індивідуальні заняття                                   |                   | 312                            |                             |
| самостійна робота                                       |                   | 588                            |                             |
| Ознаки курсу                                            |                   |                                |                             |
| Семестр                                                 | Спеціальність     | Курс<br>(рік навчання)         | Нормативний /<br>вибірковий |
| I - VIII                                                | Музичне мистецтво | I – IV роки<br>навчання        | Нормативний                 |
| Тематика курсу                                          |                   |                                |                             |
| <b>Річний план-мінімум</b>                              |                   |                                |                             |
| <b>I курс</b>                                           |                   |                                |                             |
| 1. Два твори великої форми                              |                   |                                |                             |
| 2. Чотири різнохарактерні п'єси                         |                   |                                |                             |
| 3. Етюди (5-6)                                          |                   |                                |                             |
| 4. Гами, арпеджіоD <sub>7</sub> , VII <sub>7</sub> зм   |                   |                                |                             |
| <b>II курс</b>                                          |                   |                                |                             |
| 1. Два твори великої форми                              |                   |                                |                             |
| 2. Чотири різнохарактерні п'єси                         |                   |                                |                             |
| 3. Етюди (5-6)                                          |                   |                                |                             |
| 4. Гами, арпеджіоD <sub>7</sub> , VII <sub>7</sub> зм   |                   |                                |                             |
| <b>III курс</b>                                         |                   |                                |                             |
| 1. Два твори великої форми                              |                   |                                |                             |
| 2. Чотири різнохарактерні п'єси                         |                   |                                |                             |
| 3. Етюди (5-6)                                          |                   |                                |                             |
| 4. Гами, арпеджіо, D <sub>7</sub> , VII <sub>7</sub> зм |                   |                                |                             |
| 5. Камерна соната                                       |                   |                                |                             |
| <b>IV курс</b>                                          |                   |                                |                             |
| 1. Твір великої форми                                   |                   |                                |                             |
| 2. Дві різнохарактерні п'єси                            |                   |                                |                             |
| 3. Етюди (4)                                            |                   |                                |                             |
| 4. Камерна соната                                       |                   |                                |                             |
| <b>РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ</b>           |                   |                                |                             |
| <i>Для переходу на другий курс</i>                      |                   |                                |                             |
| <i>Флейта</i>                                           |                   |                                |                             |
| Вівальді А. «Концерт»                                   |                   |                                |                             |
| Колодуб Ж. «Ноктюрн»                                    |                   |                                |                             |
| <i>Гобой</i>                                            |                   |                                |                             |
| <i>Кларнет</i>                                          |                   |                                |                             |
| Вебер К. «Концерт №1»                                   |                   |                                |                             |
| Гомоляка В. «Рапсодія»                                  |                   |                                |                             |
| <i>Саксофон</i>                                         |                   |                                |                             |
| Бах Є. С. «Соната №4»                                   |                   |                                |                             |
| Носов В. «Ноктюрн»                                      |                   |                                |                             |
| <i>Для переходу на третій курс</i>                      |                   |                                |                             |
| <i>Флейта</i>                                           |                   |                                |                             |
| Моцарт В. «Концерт ре мажор»                            |                   |                                |                             |
| Главач М. «Пастораль»                                   |                   |                                |                             |
| <i>Кларнет</i>                                          |                   |                                |                             |
| Іщенко Ю. «Соната»                                      |                   |                                |                             |
| Василенко С. «Східний танець»                           |                   |                                |                             |

|                                                                                  |  |
|----------------------------------------------------------------------------------|--|
| <i>Саксофон</i>                                                                  |  |
| Ібер Ж. «Камерне концертино»<br>Колодуб Л. «Гуцульські старосвітські награвання» |  |
| <i>Для переходу на четвертий курс</i>                                            |  |
| <i>Флейта</i>                                                                    |  |
| Декрук Ф. «Елегійне скерцо»<br>Хіндеміт П. «Ехо»                                 |  |
| <i>Кларнет</i>                                                                   |  |
| Россіні Дж. «Інтродукція, тема і варіації»<br>Дебюссі К. «Місячне сяйво»         |  |
| <i>Саксофон</i>                                                                  |  |
| Паганіні Н. «Венеціанський карнавал»<br>Ревчун А. «Концертний етюд»              |  |

### РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ

|                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <i>Флейта</i>                                                                                                                                                                                                                                            |  |
| Бетховен Л. В. «Тема і шість варіацій»<br>Онегер А. «Танець кізочки»<br>Колодуб Ж. «Легенда»<br>Виконання п'єси – на одному із споріднених інструментів (флейта-пікколо, флейта-альт, флейта-бас)<br>Камерна соната                                      |  |
| <i>Кларнет</i>                                                                                                                                                                                                                                           |  |
| Верді-Бассі «Концерта фантазія»<br>Мессаже А. «Конкурсне соло»<br>Пауер І. «Монолог»<br>Виконання п'єси – на одному із споріднених інструментів (малий кларнет (in-es), бас-кларнет)<br>Камерна соната                                                   |  |
| <i>Саксофон</i>                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| Ібер Ж. «Камерне концертино»<br>Бонно П. «Концертна п'єса в джазовому стилі»<br>Тараненко І. «Птах зі зламаним крилом (соло)»<br>Виконання п'єси – на одному із споріднених інструментів (саксофон-сопрано, альт, тенор, баритон)<br>Крестон П. «Соната» |  |

### 6. Система оцінювання курсу

| Навчальний семестр | Контрольний захід (семінар, контрольна робота, технічний залік, академконцерт, огляд тощо) | Теми, що виносяться на контрольний захід                                                                  | Максимальний бал за контрольний захід |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| I                  | Технічний залік                                                                            | ► Гама, тризвуки, септакорди, (терції, сексти, октави, деціми);<br>► Два-три етюди на різні види техніки. | 25                                    |
| I                  | Академічний концерт                                                                        | Дві різнохарактерні п'єси                                                                                 | 25                                    |

|      |                     |                                                                        |    |
|------|---------------------|------------------------------------------------------------------------|----|
| I    | Семестровий залік   | Твір великої форми                                                     | 50 |
| II   | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди<br>► Два-три етюди на різні види техніки. | 25 |
| II   | Академічний концерт | Дві різнохарактерні п'єси                                              | 25 |
| II   | Іспит               | ► Твір великої форми                                                   | 50 |
| III  | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди<br>► Два-три етюди на різні види техніки. | 25 |
| III  | Академічний концерт | Дві різнохарактерні п'єси                                              | 25 |
| III  | Семестровий залік   | ► Твір великої форми                                                   | 50 |
| IV   | Технічний залік     | ► Два-три етюди на різні види техніки.                                 | 25 |
| IV   | Академічний концерт | Дві різнохарактерні п'єси                                              | 25 |
| IV   | Іспит               | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми                            | 50 |
| V    | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди,<br>► Два етюди на різні види техніки.    | 25 |
| V    | Академічний концерт | Дві різнохарактерні п'єси                                              | 25 |
| V    | Семестровий залік   | ► Твір великої форми<br>► Камерна соната                               | 50 |
| VI   | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди<br>► Два-три етюди на різні види техніки. | 25 |
| VI   | Академічний концерт | Дві різнохарактерні п'єси                                              | 25 |
| VI   | Іспит               | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми<br>► Камерна соната        | 50 |
| VII  | Семестровий залік   | ► Одна п'єса<br>► Камерна соната                                       | 50 |
| VIII | Іспит               | ► Твір великої форми<br>► Дві різнохарактерні п'єси                    | 50 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |             |                  |            |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------------------|------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |             | ► Камерна соната |            |  |
| Шкала оцінювання успішності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |             |                  |            |  |
| університетська                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | національна |                  | шкала ЄКТС |  |
| 90-100                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 5           | відмінно         | А          |  |
| 80-89                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 4           | добре            | В          |  |
| 70-79                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |             |                  | С          |  |
| 60-69                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3           | задовільно       | D          |  |
| 50-59                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |             |                  | Е          |  |
| 26-49                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2           | незадовільно     | FX         |  |
| 1-25                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |             |                  | F          |  |
| 7. Політика курсу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |             |                  |            |  |
| <p>Заняття зі спеціального музичного інструмента будуються на основі послідовно розробленої програми навчання. Підбираючи репертуар, педагог повинен постійно враховувати індивідуальні особливості кожного студента, ступінь його обдарованості, музичного розвитку і спеціальної підготовки. Варто враховувати необхідність виконання музичного твору на досить високому художньому рівні, з належним ступенем технічної досконалості, без «знижок» на незрілість виконавця чи на особливі труднощі твору. Відповідно до цього в індивідуальних планах студентів повинна бути відображена визначена логічна послідовність і поступовість у виборі репертуару.</p> <p>У репертуар спеціальних класів включається українська та зарубіжна музика різних стилів та жанрів, а також – найдосконаліші, в художньому відношенні, зразки сучасної музичної літератури.</p> <p>Однією з найважливіших ланок навчального процесу є робота над етюдами, гамами й іншим навчально-допоміжним матеріалом. При виборі етюдів та інших інструктивних творів варто керуватися поєднанням художньої значимості з доцільністю їх вивчення для розвитку тих чи інших виконавських навичок. Вивчення етюдів може набувати різних форм в залежності від змісту і характеру поставлених навчальних завдань: доведення виконання етюда до певного ступеня довершеності, використання його в плані ознайомлення чи читання нот з листа.</p> <p>З метою більш тісного контакту зі студентами спеціального класу, а також для формування класу в колектив варто організовувати класні заняття так, щоб на них була присутня максимальна кількість студентів.</p> |             |                  |            |  |
| 8. Рекомендована література                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |             |                  |            |  |
| <p>1. Апатский В. Теория и практика игры на духовых инструментах. Музична Україна, 1989</p> <p>2. Благодатов Г. Кларнет. М.: Музыка, 1965.</p> <p>3. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України. Основи, 2000 р.</p> <p>4. Готліб А. Основы ансамблевой техники. Музыка, М. 1971 р.</p> <p>5. Гусев В. Технология коллективного творчества. Музыка, М. 1968 р.</p> <p>6. Давыдян Р. Коллективное искусство: проблемы исполнительства и педагогики</p> <p>7. Давыдян Р. Психологические аспекты квартетного музицирования Музыка, М. 1988 р.</p> <p>8. Денисов Е. Ударные инструменты в современном оркестре. М.: Советский комп. , 1982</p> <p>9. Денисов Э. Ударные инструменты в современном оркестре. Сов. Композитор, М. 1987.</p> <p>10. Диков В. Методика обучения игры на кларнете. М.: Музыка, 1983</p> <p>11. Диков, Б. Методика обучения при игре на духовых инструментах / Б. Диков. – М. : Гос. муз. изд-во, 1973.</p> <p>12. Иванов В. Саксофон. М.: Музыка, 1990</p> <p>13. Круль П. Східнослов'янська інструментальна культура: історія, витоки і функціонування. Івано-Франківськ, 2006 р.</p> <p>14. Круль П. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу. К., 2000 р.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |             |                  |            |  |

15. Круль П. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу. Київ, 2000
16. Левин С. Духовые инструменты в истории музыкальной культуры. Ленинград, Музыка, 1983
17. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні. К.: музична Україна, 1986
18. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки). Выпуск. 1. (под редакцией Е.В.Назайкинского), М., 1964; Выпуск 2. (под редакцией Ю.А.Усова), (под редакцией Ю.А.Усова), М., 1976. М., 1966; Выпуск 3. (под редакцией Ю.А. Усова), М., 1971; Выпуск
19. Мюльберг К. Теоретичні основи навчання гри на кларнеті. К.: Музична Україна, 1975.
20. Носирев Є. Методика навчання гри на гобої. К.: Музична Україна, 1971
21. Платонов Н.И. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. М., Музыка, 1958
22. Посвалюк В. Т. Виконавство натрубі у містах східного регіону України (Донецьк, Луганськ, Дніпропетровськ) // Мистецтвознавчі записки. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 3 – 11.
23. Посвалюк В. Т. Діяльність українських трубачів в галузі аудіо-, відео записів // Мистецтвознавчі записки. – К., 2006. – Вип. 9. – С. 14 - 21.
24. Посвалюк В. Т. До питання становлення та розвитку гри натрубі в Україні // Українська культура – минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук.статей. – Рівне, 2003. – Том 8. – С. 141 – 146.
25. Посвалюк В. Т. Еволюція функцій і різновидів труби від давнини до наших днів // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 166 – 171.
26. Посвалюк В. Т. Засновники, послідовники, визначні представники київської школи виконавства на трубі // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2002. – Вип. 4. – С. 136 – 141.
27. Посвалюк В. Т. Історія виконавства на трубі. Київська школа (друга половина XIX – XX ст.): Навч. посібник. – К., 2005. – 158 с.
28. Посвалюк В. Т. Клас труби у Київській середній спеціальній музичній школі-інтернаті ім. М.В. Лисенка // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2004. – Вип. 5. – С. 75 – 81.
29. Посвалюк В. Т. Мистецтво гри на трубі в Україні (Одеська школа) // Питання культурології: Зб. наук.статей. – К., 2005. – Вип. 21. – С. 192 – 201.
30. Посвалюк В. Т. Мистецтво гри натрубі в Україні: Монографія. – К., 2006. – 400 с.
31. Посвалюк В. Т. Найпоширеніші помилки та відхилення в процесі навчання і роботи музикантів-духовиків // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Зб. наук.праць. – К., 2006. – Вип.10. – С. 284 – 290.
32. Посвалюк В. Т. Огляд вітчизняних та зарубіжних “шкіл” для труби // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. – К., 2005. – Вип. 12. – С. 120 - 128.
33. Посвалюк В. Т. Оркестрова література для труби // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2005. – Вип. 3. – С. 169 – 172.
34. Посвалюк В. Т. Проблема верхнього регістру у виконавській практиці трубача // Мистецтвознавчі записки. – К., 2006. – Вип. 10. – С. 3 – 11.
35. Посвалюк В. Т. Професор Микола Якович Юрченко – видатний український виконавець і педагог // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв: Зб. наук.праць. – К., 2006. – Вип. 14. – С. 82 – 87.
36. Посвалюк В. Т. Труба у творчості українських композиторів: симфонічна та оперна творчість // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 78 – 81.
37. Посвалюк В. Т. Труба у творчості українських композиторів: симфонічна та оперна творчість // Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 75– 78.
38. Посвалюк В. Т. Українські виконавські школи гри на трубі // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України: Зб. наук.праць. – Рівне, 2006. – Вип. 1. – С. 25 – 29.
39. Посвалюк В. Т. Українські трубачі в міжнародних зв'язках // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. – К., 2005. – Вип. 13. – С. 114 – 125.
40. Посвалюк В. Т. Українські школи виконавства на трубі (Харківська виконавська школа)

// Дослідження, досвід, спогади: Зб. наук.праць. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 23 – 31.

41. Посвалюк В. Т. Щоденні самостійні вправи трубача: Навч. посібник. – К., 2003. – 56 с.
42. Посвалюк В. Т. Історія виконавства на трубі в Україні: Навч. посібник. – К., 2006. – 368 с.
43. Посвалюк В. Т. Співвідношення праці і відпочинку у практиці трубача // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К.: НМАУ, 2008. – Вип. 70. – С. 14 – 20.
44. Посвалюк В. Щоденні самостійні вправи трубача. К.: 2003
45. Тризно Б. Флейта. М.: Музыка, 1967.
46. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах. М., 1975.

#### **Рекомендована література**

##### **Базова**

1. Абдулаев А. Теория и практика исполнительства на гобое Баку, 1968
2. Аврагинер, В. Обучение и воспитание музыканта-педагога / В. Аврагинер – М : МГИК, 1981..
3. Актуальные вопросы теории и практики исполнительства на духовых инструментах : сб тр / ГМПИ им. Гнесиных – М, 1985 – Вып 80 36
4. Актуальные проблемы музыкальной педагогики – М, 1977
5. Алексеев А. О воспитании музыканта-исполнителя «Советская музыка», № 6, 1980.
6. Алексеев А. Педагогика творческого поиска «Советская музыка», 1981, № 3.
7. Аліханов Т. На заняттях по камерному ансамблю. Музыка, М. 1989.
8. Андреев Е. О работе над продолжительными звуками, гаммами, арпеджио и основными штрихами в процессе индивидуальных занятий с музыкантами М, ВДФ при МГК, 1964.
9. Андрій Проценко: Життєпис Спогади / (упоряд та комент: І.Д. Гамкала, Л. А. Проценко) – К: Музична Україна, 1990 – 286 с.
10. Апатский В. О динамике на фаготе. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 3. Под редакцией Ю.А. Усова М. 1971.
11. Апатский В. Опыт экспериментального исследования дыхания и амбушюра духовика. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 4. Под редакцией Ю.А. Усова М. 1976.
12. Апатский В. Н. Основы теории методики духового музыкально-исполнительского искусства – Киев, НМАУ им. П. И. Чайковского, 2006 – 432с.
13. Апатский В.Н., Терёхин Р.П. Методика обучения игре на фаготе М, Музыка, 2003.
14. Баренбойм Л. Музыкальная педагогика и исполнительство Л, Музыка, 1974, 334 с.
15. Беркман Т.Л. // Развитие художественных способностей – М, 1959.
16. Беркман, Т.Л. О методах формирования музыкально-слуховых представлений (опыт исследования) /
17. Блажевич, В.М. Школа коллективной игры на духовых инструментах / В.М. Блажевич – М, 1948.
18. Богданов Л. Проблемы интонирования на духовых инструментах М ВДФ при МГК 1984, вып 23.
19. Бочкарёв Л. Л. Психология музыкальной деятельности – М: Издательский дом «Классика- XXI», 2006 – 352 с
20. Бялый И. Из истории фортепианного трио Музыка, М. 1989.
21. Возрастная и педагогическая психология (под ред Петровского А.В.) М, 1973.
22. Вопросы методики воспитания слуха, Сб.ст, Л, 1967.
23. Вопросы методики начального музыкального образования. Редакторы-составители: Натансон В., Руденко В., Музыка, М, 1981.
24. Вопросы музыкальной педагогики – М, 1991 – Вып. 10.

25. Вопросы музыкальной педагогики. Сборник статей Редактор-составитель Ю.А. Усов М0,1983.
26. Воспитание музыкального слуха Сб. статей Ред А.Агажанов М, 1977.
27. Выготский Л.С. Педагогическая психология Ред. В.В.Давыдова М, Педагогика, 1991.
28. Гарань В. Работа тромбониста над звуком Киев, 1980.
29. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха Изд-во АН СССР, М, 1948.
30. Гарбузов Н. Зонная природа темпа и ритма Музгиз, М – Л, 1950.
31. Гарбузов Н.А. – музыкант, исследователь, педагог Сб. статей Сост О.Сахалтуева, О.Соколова Ред. Ю.Рагс М, Музыка, 1980, 303 с.
32. Гарбузов Н.А. Внутризонный интонационный слух и методы его развития – М: Музгиз, 1951 – 63 с
33. Гейнрихс, И.П. Музыкальная память / И.П. Гейнрихс // Музыкально-педагогическая подготовка учителя – М, 1972.
34. Гейнрихс, И.П. Музыкальный слух (теоретические основы и методические приемы развития) Чувство ритма и его развитие / ИП Гейнрихс // Музыкально-подготовка учителя – М, 1970 педагогическая
35. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением - М, Музыка, 1981.
36. Горбачёв В. Двойное стаккато на языковых инструментах Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 2 Под редакцией ЮАУсова М0,1966.
37. Готсдинер, А.Л. Музыкальная психология / АЛ Готсдинер – М, 1993.
38. Григорьев Б. Освоение позиций и постановка правой руки на тромбоне Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 3 Под редакцией ЮА Усова М1971.
39. Гриценко Ю. Экспериментальные исследования некоторых особенностей звукоизвлечения и интонирования на валторне М, 1979.
40. Гриценко Ю.И. Технология освоения валторны М, Музыка, 1991.
41. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения М, 1986.
42. Далькроз, Ж. Ритм: его воспитательное значение для жизни и для искусства / Ж Далькроз – СПб, 1922.
43. Данскер И. Обучение гобоистов в детских музыкальных школах и училищах Л, 1968.
44. Диков Б.. Методика обучения игре на кларнете М0,1983.
45. Диков Б. Настройка духовых инструментов Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 4. Под редакцией Ю.А.Усова М.1976.
46. Диков Б. О работе над гаммами. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 2. Под редакцией Ю.А.Усова М0,1966.
47. Диков Б. Седракан А. О штрихах духовых инструментов. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 2. Под редакцией Ю. А. Усова М0,1966.
48. Диков Б. О дыхании при игре на духовых инструментах М, 1956.
49. Диков Б. Специфические приёмы звукоизвлечения на деревянных духовых инструментах М, 1984.
50. Диков Б, Богданов В. Вопросы методики обучения игры на духовых инструментах М, Институт военных дирижеров 1959.
51. Дмитриев Г. Ударные инструменты: трактовка и современное состояние – М0,1973
52. Должиков Ю. Н. Техника дыхания флейтиста // Вопросы музыкальной педагогики // Сб ст вып 4 – М. Музыка, 1983 С 6–19 с
53. Должиков Ю. Техника дыхания флейтиста Вопросы музыкальной педагогики М, Музыка, 1983, вып4.
54. Дружинин В.Н. Психодиагностика общих способностей М, Академия, 1996.
55. Ерёмин Д. О. специфике фагота и об особенностях обучения фаготистов. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск1. Под редакцией Е.В.Назайкинского М, 1964.

56. Еремкин Г.. Методика первоначального обучения игре на фаготе М, Музгиз, 1963
57. Жук И. Размышления о квартетном исполнительстве Советская музыка, 1973
58. Иванов В. Д. Словарь музыканта-духовика: – М: Музыка, 2007 – 128 с.
59. Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики // Труды ГМПИ им Гнесиных / отв. Ред. И. Пущечников – М, 1979 – Вып45.
60. Карауловский Н. Звуковысотная интонация на духовых инструментах и проблемы исполнительского строя В сб. Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики: Труды ГМПИ им Гнесиных, М. 1979, вып45.
61. Карташева, З. Джаз 80-х / З Карташева // Советская музыка – 1982.
62. Касимов, В.Г. Психолого-педагогические основы формирования оптимального сценического самочувствия у учащихся-музыкантов : автореф дис ... канд пед наук / ВГ Касимов – М, 1989.
63. Кванц И. Опыт наставления по игре на поперечной флейте // Дирижёрское исполнительство – М: Музыка, 1975
64. Клитин, С. Эстрада: проблемы врат мастерства / С Клитин – М, 1969.
65. Клитин, С. Эстрада: проблемы теории, истории и методики / С Клитин – М, 1986.
66. Коган Г. У врат мастерства. Психологические предпосылки успешности пианистической работы М, Музыка, 1969.
67. Коган Г. Избранные статьи М, Советский композитор, 1972.
68. Костюк, А.Г. Актуальные вопросы изучения музыкальных способностей личности / А.Г. Костюк // Материалы IV Всесоюз съезда общества психологов – Тбилиси, 1971.
69. Красавин В. Амбушюр кларнетиста . Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск1 Под редакцией Е.В.Назайкинского М, 1964.
70. Крейн Ю. Стиль и колорит в оркестре. Музыка. М.1967.
71. Круптеева Т., Молокова Н. Словарь иностранных музыкальных терминов Ленинград Музыка 1992.
72. Леонов С.А. Целостный анализ звукоизвлечения и звукообразования при игре на фаготе Элиста, 1992.
73. Либерман Е. Экзамен по специальности и его оценка «Советская музыка», 1976, № 7
74. Магомаев, А .Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах / А Магомаев – Баку, 1962
75. Майкапар, С.М. Музыкальный слух / С.М. Майкапар – Петроград, 1915.
76. Маккиннон Л. Игра наизусть – М: Классика-XXI, 2004 – 2004 – 152 с.
77. Методические записки по вопросам музыкального образования / под ред А. Лагутина –М, 1991 – Вып3.
78. Музыкальное искусство и педагогика: история и современность – М : Музыка, 1991
79. Музыкальное исполнительство и педагогика : сб ст / сост Т. Гайдамович – М, 199138
80. Музыкальные дисциплины в вузе культуры Вопросы методики преподавания – Л, 1984
81. Мясищев В.Н. Проблема музыкальных способностей и ее социальное значение / В.Н.Мясищев, А.Л. Готсдинер // Роль музыки в эстетическом воспитании детей юношества Л, 1981.
82. Незванов Б. К. воспитанию внутреннего слуха «Советская музыка», 1980, №6.
83. Неклюдов Ю. О конструктивных усовершенствованиях фагота. Методика обучения игре надуховых инструментах (Очерки) Выпуск 2. Под редакцией Ю. А. Усова М0,1966
84. Некоторые вопросы слухового развития учащегося Сб-к, Л, Музгиз, 1959.
85. Носырев Е. Методика обучения игре на гобое Киев, 1975.
86. Остроменский, В.Д. Восприятие музыки как педагогическая проблема / В.Д. Остроменский
87. Паутов А. Эстетические проблемы культуры звука на медных духовых инструментах М,ВДФ при МГК, вып 23, 1984.
88. Переверзев Н. Исполнительская интонация М, Музыка, 1989.

89. Переверзев Н. Проблемы музыкального интонирования М, Музыка, 1966.
90. Петрушин В.А. Музыкальная психология М: Владос,1997, 383 с.
91. Платонов Н. Методика обучения игре на флейте. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 2 . Под редакцией Ю.А. Усова М1966.
92. Платонов Н. Техника игры на флейте М. 1939.
93. Платонов, К.К. Проблемы способностей / К.К. Платонов – М, 1972.
94. Прокофьев, Г.И. Формирование музыканта-исполнителя / Г.И. Прокофьев – М, 1956.
95. Прохоров А.Музыкальный энциклопедический словарь. Советская энциклопедия М. 1991.
96. Психология музыкальной деятельности: Теория и практика / Под ред Г. М .Цыпина —М: Издательский центр «Академия», 2003.
97. Пушечников И. Значение артикуляции на гобое Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 3 Под редакцией ЮА Усова М1971
98. Пушечников И Музыкальный звук гобоиста как основа художественной выразительности Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 4 М. 1976
99. Пушечников И.Ф Искусство игры на гобое М. 2005
100. Ражников В.Г. Диалоги о музыкальной педагогике – М: Классика-XXI, 2004 – 140 с
101. Ражников В.Г. Резервы музыкальной педагогики М, Знание, 1980.
102. Ражников, В.Г. Исполнение как творчество (Заметки психолога) / В.Г. Ражников //Советская музыка – 1972 – № 2.
103. Розанов С. Основы методики преподавания игры на духовых инструментах М,Музгиз,1935; М, 1938.
104. Ротуэлл Э. (перевод П..Юргенсона) Техника гобоя Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 2. Под редакцией Ю.А.Усова М0,1966.
105. Рубенштейн, С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубенштейн – М, 1973.
106. Седракан А. Интонирование звуков лада на тромбоне. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 4. Под редакцией Ю.А.Усова М1976.
107. Соловьёва А.И. Основы психологии слуха (ред. Б.Г.Ананьева) Л, Изд-во Ленингр ун-та, 1972.
108. Солодуев В. Практическое пособие по изучению гамм, интервалов и арпеджий для валторны М, 1938.
109. Старчеус М. Слух музыканта М, МГК им. П.И.Чайковского, 2003.
110. Талалай, Б.Н. Формирование исполнительских (двигательно-технических) навыков при обучении игре на музыкальных инструментах : автореф дис ... кандпед.наук Б.Н.Талалай – М. 1982.
111. Тарасов, Г.С. К вопросу об интонационной природе музыкального слуха / Г.С. Тарасов.
112. Теплов, Б.М. Психология музыкальных способностей / Б.М. Теплов / АПН РСФСР – М, 1947
113. Терехин Р., Рудаков Е. Вибрато на фаготе. Методика обучения игре на духовых инструментах Очерки Вып I / Под ред. Е. Назайкинского М, 1964 39с.
114. Терёхин Р., Апатский В. Методика обучения игре на фаготе М0,1988.
115. Усов А. Пути совершенствования исполнительской техники валторниста Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 3. Под редакцией Ю.А. Усова М. 1972.
116. Усов Ю. Воспитание исполнителей на духовых инструментах в Московской государственной консерватории (1917—1967) Методика обучения игре на духовых инструментах. Очерки ВыпIII / Под ред. Ю. Усова М, 1971.
117. Усов Ю. Воспитание исполнителей на духовых инструментах в Московской консерватории (1866—1916) Методика обучения игре на духовых инструментах Вып II / Под ред Ю.Усова, М, 1966 Очерки.
118. Усов Ю. Ежедневные упражнения трубача. Методика обучения игре на духовых

- инструментах (Очерки) Выпуск 3. Под редакцией Ю.А. Усова М. 1971.
119. Усов Ю. Состояние методики обучения игре на духовых инструментах и пути дальнейшего её совершенствования // Проблемы музыкальной педагогики (ответственный редактор М.А. Смирнов) – М: Московская госуд. консерватория, 1981
120. Усов, Ю. Вопросы музыкальной педагогики / Ю. Усов – М, 1991
121. Федотов А. О рациональных методах овладения «новой» системой кларнета Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 3. Под редакцией Ю.А. Усова М. 1972.
122. Федотов А. Краткий обзор современного педагогического и концертного репертуара для духовых инструментов и краткий обзор некоторых современных исполнительских школ игры на духовых инструментах. Методика обучения игре на духовых инструментах М. 1975.
123. Федотов А. О выразительных средствах кларнетиста в работе над музыкальным образом Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки) Выпуск 4 М.1976.
124. Федотов А., Плахоцкий В. О возможностях чистого интонирования при игре на духовых инструментах. Методика обучения игре на духовых инструментах (Очерки). Под редакцией Е.В.Назайкинского М, 1964 Выпуск 1 .
125. Федотов, А.А. О возможностях чистого интонирования при игре на духовых инструментах / А.А. Федотов, В.В. Плахоцкий // Методика обучения игре на духовых инструментах / под общ. ред Ю. Усова – М : Музыка, 1966 . Вып 2.
126. Фейгин М.Э. Индивидуальность ученика и искусство педагога М, Музыка, 1975.
127. Цыбин В. Основы техники игры на флейте М, Л, Гос муз изд-во, 1940.
128. Шадриков В.Д. Психология способностей. М, 1997.
129. Шестопал Б. Процесс звуковысотного интонирования на гобое и проблемы исполнительского строя . Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики: Труды ГМПИ им. Гнесиных, М. 1979, вып45.
130. Якиманская И.С. Развивающее обучение М, 1979.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                        |
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Спеціальний музичний інструмент (скрипка, альт, віолончель, контрабас) |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Волошук Ю.І., Шиптур Р.М.                                              |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 0997452710                                                             |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | yurii.voloshchuk@pnu.edu.ua                                            |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | індивідуальні заняття                                                  |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 900 год., 30 кредитів ECTS                                             |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Непередбачено дистанційного навчання                                   |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | —                                                                      |
| <b>2. Анотація до курсу</b><br>У навчанні виховання майбутніх виконавців педагогів спеціальним класам належить особливо важлива роль. Найважливішою задачею педагога з фаху є виховання в студентів розуміння основної мети – навчитися правдиво розкривати художній задум виконуваних творів із засобами музично-виконавської майстерності доносити його до слухачів. Тому робота в спеціальному класі спрямована головним чином на усвідомлення творчого втілення студентом змісту, форми, стилю виконуваних творів і на оволодіння різними засобами художньої майстерності.<br>Плідність цієї роботи значною мірою обумовлюється розвитком творчої ініціативи і самостійності студента. Постійне стимулювання творчої ініціативи студента, виховання в нього навичок самостійної роботи є однією з головних задач музичного виховання.<br>Прагнути до найбільш досконалого виконання, усіляко розвиваючи віртуозну техніку, роз'яснюючи шляхи і методи оволодіння прийомами гри на інструменті, потрібно виховувати в той же час правильне розуміння музично-виконавської техніки, що є лише засобом утілення художньо-виконавських задумів. Особливе місце повинна займати робота над оволодінням співучим змістовним тоном у широкому змісті цього слова.<br>Виховання художньої технічної сторони музично-виконавської майстерності вартісною є в їхній нерозривній єдності. |                                                                        |
| <b>3. Мета та цілі курсу</b><br>Підготовка висококваліфікованих фахівців мистецької галузі, які володіють художньою музично-виконавською майстерністю, необхідною для самостійної професійної діяльності в якості артистів оркестрів, камерних ансамблів, вчителів (викладачів) спеціального музичного інструменту (скрипки) музичних шкіл, шкіл мистецтв, музичних коледжів (училищ) та коледжів культури і мистецтв.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                        |
| <b>4. Результати навчання (компетентності)</b><br>Вивчення дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:<br>Загальні компетентності (ЗК)<br>ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.<br>ЗК 2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.<br>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.<br>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.<br>ЗК 9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.<br>ЗК 13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.<br>ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.<br><br>Фахові компетентності спеціальності (ФК)<br>ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.<br>ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.<br>ФК 3. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.                                                                                                                                                                |                                                                        |

ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 7. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури. ФК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної діяльності.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

### **Програмні результати навчання**

ПР 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПР 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПР 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській та аранжувальній практичній діяльності.

ПР 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПР 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.

ПР 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПР 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

### **5. Організація навчання курсу**

|                               |                   |                            |                            |
|-------------------------------|-------------------|----------------------------|----------------------------|
| Обсяг курсу                   |                   |                            |                            |
| Видзаняття                    |                   | Загальнакількістьгодин-900 |                            |
| індивідуальнізаняття          |                   | 312                        |                            |
| самостійнаробота              |                   | 588                        |                            |
| Ознакикурсу                   |                   |                            |                            |
| Семестр                       | Спеціальність     | Курс<br>(рікнавчання)      | Нормативний/<br>вибірковий |
| I-VIII                        | Музичне мистецтво | I–IV рокинавчання          | Нормативний                |
| Тематикакурсу                 |                   |                            |                            |
| Річний план-мінімумIкурс      |                   |                            |                            |
| 1. Дватворивеликоїформи       |                   |                            |                            |
| 2. Чотирирізнохарактерніп’єси |                   |                            |                            |

3. 2 частинисонатиабопартитийЙ.Баха
4. Етюд(4)
5. Гами,арпеджіо, подвійніноти(4)

#### IIкурс

1. Дватворивеликоїформи
2. Чотирирізнохарактерніп'єси
3. 2частинисонатиабопартитийЙ.Баха
4. Етюд(4)
5. Гами,арпеджіо, подвійніноти(4)

#### IIIкурс

1. Дватворивеликоїформи
2. Чотирирізнохарактерніп'єси
3. 2частинисонатиабопартитийЙ.Баха
4. Етюд(4)
5. Гами,арпеджіо, подвійніноти(4)
6. Двікамернісонатидляскрипкиафортепіаноабофортепіаннетріо

#### IVкурс

1. Твірвеликоїформи
2. Двірізнохарактерніп'єси
3. 2частинисонатиабопартитийЙ.Баха
4. Етюд(4)
5. Гами,арпеджіо, подвійніноти(4)
6. Камернасонатадляскрипкиафортепіаноабофортепіаннетріо

### РЕКОМЕНДОВАНІЗРАЗКИДИПЛОМНИХПРОГРАМ(СКРИПКА)

#### I

|               |                                  |
|---------------|----------------------------------|
| БахЙ.С.       | Сарабандаідубльз партитисімінор  |
| Сен-СансК.    | Концертсімінор(Ічастина)         |
| Рахманінов С. | Вокаліз                          |
| СарасатеП.    | Циганськінаспіви                 |
| БетховенЛ.    | Сонати№1-10дляскрипкиафортепіано |

#### II

|                |                               |
|----------------|-------------------------------|
| БахЙ.С.        | Сарабандаіжигазпартитиремінор |
| Шпор Л.        | Концерт№ 9(І частина)         |
| Александров О. | Арія                          |
| В'єтана.       | Тарантела                     |
| ВеберК.М.      | Сонати№1-6                    |

#### III

|                |                                     |
|----------------|-------------------------------------|
| БахЙ.С.        | Дваменуети,буреіжигазпартитиМімажор |
| В'єтана.       | Концерт№4(І частина)                |
| КабалевськийД. | Імпровізація                        |
| Сен-СансК.     | Інтродукція ірондо-каприччіозо      |
| ГайднЙ.        | Сонати №№1-8                        |

#### IV

|                    |                                  |
|--------------------|----------------------------------|
| БахЙ.С.            | Прелюд,лурігавот зпартитиМімажор |
| Мендельсон Ф.      | Концерт ( І                      |
| частина)Прокоф'єв- |                                  |
| Фіхтенгольц        | Вальсзбалету"Попелюшка"          |
| ХачатурянА.        | Ноктюрн                          |
| ГрігЕ.             | Сонати№№1-3                      |

## V

|                       |                                                |
|-----------------------|------------------------------------------------|
| БахЙ.С.               | Алеманда, куранта, сарабанда і жигартитиреміно |
| БрухМ.                | Концерт №1, Іабо ІІ-                           |
| ІІ частини ГлазуновА. | Роздум                                         |
| ВенявськийГ.          | Скерцо-тарантела                               |
| ІщенкоЮ.              | Сонати №№1-4 “Акварелі”                        |

## VI

|               |                                          |
|---------------|------------------------------------------|
| БахЙ.С.       | Лярго і алєгро з сонати До мажор         |
| ЛалоЕ.        | Іспанськa симфонія (Іабо ІІІ-ІV частини) |
| Шостакович Д. | Адажіо                                   |
| ПаганініН.    | Безперервний рух                         |
| СтанковичЄ.   | Sonata piccolo, Триптих “На Верховині”   |

## РЕКОМЕНДОВАНІ ВІДБІВАННЯ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ (АЛБТ)

### I

1. Стаміц К. Концерт №1
2. Регер М. Одна із сюїт для альтасоло
3. Орфеев С. Романс
4. Прокоф'єв С. Сцена біля балкону із балету “Ромео і Джульєтта”
5. БахЙ.С. Сонати №№1-3

### II

1. БахЙ.С. IV сюїта (Прелюді Гавот)
2. МійоД. Концерт №1
3. Зноско-Боровський О. “Українське скерцо”
4. Чайковський П. Романс
5. ГаврилецьГ. Соната

### III

1. БахЙ.С. III сюїта (Сарабанда і два Бурре)
2. БартокБ. Концерт
3. Лисенко М. Елегія
4. Римський-КорсаковМ. Політ джмеля
5. МійоД. Сонати №№1-2 “Чотири портрети”

### IV

1. ГофмейстерФ. Концерт Ре-мажор
2. Дружинін Ф. Соната для альтасоло
3. ЛятошинськийБ. Мелодія
4. ЦинцадзеС. Хорумі
5. Брамс Й. Сонати №№1-2

## V

1. БахЙ.С. І соната (Адажіо і Фуга)
2. ХіндемітП. Концерт “Шванендрєєр” (1, 2 або 3 ч.ч.)
3. ДомінченК. Романс
4. КіркортГ. Рондо
5. Хіндеміт П. Соната

## **VI**

1. БахЙ.С. Сюїта№5(ПрелюдіяіФуга)
2. УолтонУ. Концерт(Іабо2і3ч. ч.)
3. ЛевицькийІ. Українська рапсодія
4. КараєвК. АдажіоіКитайський танець
5. ШостаковичД. Соната

## **РЕКОМЕНДОВАНІЗРАЗКИДИПЛОМНИХПРОГРАМ(ВІОЛОНЧЕЛЬ)**

### **I**

1. БахЙ.С. Сюїта№2(Алеманда, Сарабанда, Буре)
2. ЧайковськийП. Варіаціїна тему рококо
3. ШуманР. АLEGRO
4. Прокоф'євС. Адажіо
5. БарберС. Соната

### **II**

1. БахЙ.С. Сюїта№2(Алеманда, Курантаі Менует)
2. ГайднЙ. КонцертДомажор(ред. М. Ростроповича)
3. ШапоринЮ. Скерцо
4. Прокоф'євС. Танецьан тильських дівчат
5. ГрігЕ. Соната

### **III**

1. БахЙ.С. Сюїта№3(Прелюдія, Сарабандаі Жига)
2. ДворжакА. Концерт(ІабоІІіІІчастини)
3. ЧайковськийП. Інтермеццо
4. ВеберК. Адажіо
5. ШубертФ. Соната

### **IV**

1. БахЙ.С. Сюїта№3(Сарабанда, Буреі Жига)
2. ШуманР. Концерт
3. ГлазуновО. Елегія
4. ШапоринЮ. Скерцо
5. ХачатурянК. Соната

### **V**

1. БахЙ.С. Сюїта№4(Прелюдія, Жига)
2. ХачатурянА. Концерт(І частина)
3. РахманіновС. Вокаліз
4. Шуберт Ф. Експромт
5. ШостаковичД. Соната

## РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ДИПЛОМНИХ ПРОГРАМ(КОНТРАБАС)

### I

1. Діттерсдорф К. Концерт E-dur
2. Гендель Г. Ф. Арія
3. Кусевицький С. Мініатюрний вальс
4. Кореллі А. Соната e-moll

### II

1. Ванхаль Ж. Б. Концерт D-dur
2. Глієр Р. Інтермеццо
3. Рахманінов С. Вокаліз
4. Аріосто О. Соната A-dur для віолончелі та фортепіано (переклад для контрабаса)

### III

1. Драгонетті Д. Концерт A-dur
2. Форє Г. Пробудження
3. Боттезіні Дж. Тарантела
4. Гендель Г. Ф. Соната для гобоя та фортепіано (переклад для контрабаса)

### IV

1. Боттезіні Дж. Концерт h-moll
2. Кусевицький С. Сумна пісня
3. Дімітреску А. Селянський танець
4. Марчелло Б. Соната a-moll для віолончелі та фортепіано (переклад для контрабаса)

### V

1. Кусевицький С. Концерт f-moll
2. Александров А. Арія «Класичної сюїти»
3. Глієр Р. Тарантела
4. Бетховен Л. Соната для валторни та фортепіано (переклад для контрабаса)

## 6. Система оцінювання курсу

| Навчальний семестр | Контрольний захід (семінар, контрольна робота, технічний залік, академічний концерт, огляд тощо) | Теми, що виносяться на контрольний захід                                                                       | Максимальний бал за контрольний захід |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| I                  | Технічний залік                                                                                  | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                                    |
| I                  | Академічний концерт                                                                              | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                                    |
| I                  | Семестровий залік                                                                                | Твір великої форми                                                                                             | 50                                    |
| II                 | Технічний залік                                                                                  | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                                    |
| II                 | Академічний концерт                                                                              | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                                    |
| II                 | Іспит                                                                                            | ► Поліфонічний твір                                                                                            | 50                                    |

|                                    |                     |                                                                                                                |                   |
|------------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
|                                    |                     | ► Твір великої форми                                                                                           |                   |
| III                                | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                |
| III                                | Академічний концерт | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                |
| III                                | Семестровий залік   | ► Твір великої форми                                                                                           | 50                |
| IV                                 | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                |
| IV                                 | Академічний концерт | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                |
| IV                                 | Іспит               | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми                                                                    | 50                |
| V                                  | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                |
| V                                  | Академічний концерт | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                |
| V                                  | Семестровий залік   | ► Твір великої форми<br>► Камерна соната                                                                       | 50                |
| VI                                 | Технічний залік     | ► Гама, тризвуки, септакорди, подвійні ноти (терції, сексти, октави, децими);<br>► Дваєтюдинарізнівидитехніки. | 25                |
| VI                                 | Академічний концерт | Двірізнохарактерні п'єси                                                                                       | 25                |
| VI                                 | Іспит               | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми<br>► Камерна соната                                                | 50                |
| VII                                | Семестровий залік   | ► Твір великої форми<br>► Одна п'єса<br>► Камерна соната                                                       | 50                |
| VIII                               | Іспит               | ► Поліфонічний твір<br>► Твір великої форми<br>► Дві різнохарактерні п'єси<br>► Камерна соната                 | 50                |
| <b>Шкала оцінювання успішності</b> |                     |                                                                                                                |                   |
| <b>університетська</b>             |                     | <b>національна</b>                                                                                             | <b>шкала ЄКТС</b> |
| 90-100                             |                     | 5 відмінно                                                                                                     | A                 |
| 80-89                              |                     | 4 добре                                                                                                        | B                 |

|       |   |              |    |
|-------|---|--------------|----|
| 70-79 |   |              | C  |
| 60-69 | 3 | задовільно   | D  |
| 50-59 |   |              | E  |
| 26-49 | 2 | незадовільно | FX |
| 1-25  |   |              | F  |

## 7. Політика курсу

Заняття зі спеціального музичного інструменту (скрипка) будуються на основі послідовно розробленої програми навчання. Підбираючи репертуар, педагог повинний постійно враховувати індивідуальні особливості кожного студента, ступінь його обдарованості, музичного розвитку спеціальної підготовки. Варто враховувати необхідність виконання музичного твору надосить високому художньому рівні, зналежним ступенем технічної досконалості, без «знижок» на незрілість виконавця чи на особливі труднощі твору. Відповідно до цього в індивідуальних планах студентів повинна бути відображена визначена логічна послідовність і поступовість у виборі репертуару.

У репертуар спеціальних класів включається українська та зарубіжна музика різних стилів та жанрів, а також – найдосконаліші в художньому відношенні зразки сучасної музичної літератури. Однією з найважливіших ланок навчального процесу є робота над етюдами, гаммами й іншим навчально-допоміжним матеріалом. При виборі етюдів та інших інструктивних творів варто керуватися поєднанням художньої значимості з доцільністю їх вивчення для розвитку тих чи інших виконавських навичок. Вивчення етюдів може набувати різних форм залежності від змісту їх характеру поставлених навчальних задач: доведення виконання етюду до певного ступеня довершеності, використання його в плані ознайомлення чи читання нот з листа.

З метою більшого контакту зі студентами спеціального класу, а також для формування класу в колектив варто організовувати класні заняття так, щоб на них була присутня максимальна кількість студентів.

## 8. Рекомендована література

1. Агарков О. Вибрати вігренаскрипке. М., 1956.
2. Ауэр Л. Моя школа гри на скрипці. М., 1965.
3. Беленький Б., Эльбойм Э. Педагогические принципы Л. М. Цейтлина. М., 1990.
4. Волощук Ю. І. Діяльність консерваторії Галицького музичного товариства у Львові з підготовки скрипалів-професіоналів та аматорів // Посвіт: наукове видання УЦКД та КНУКіМ. 2000. Вип. 1. С. 11-13.
5. Волощук Ю. І. Концертне життя Галичини і виконавсько-пропагандистська діяльність провідних галицьких скрипалів (1848-1939). К.: Знання, 1999. 33 с.
6. Волощук Ю. І. Музичні навчальні заклади Галичини у підготовці скрипалів-професіоналів і аматорів (1848-1939). К.: Знання, 1999. 46 с.
7. Волощук Ю. І. Початок світлої доби. Скрипкова музика композиторів Галичини 20-30-х років у контексті розвитку європейського імпресіонізму // Українська культура. К., 1999. № 10. С. 34-35.
8. Волощук Ю. І. Скрипкова музика композиторів Галичини 1919-1939 років у контексті розвитку європейського модернізму // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. 3. Івано-Франківськ: Плай, 2001. С. 161-169.
9. Волощук Ю. І. Скрипкова музика у творчості композиторів Галичини: національні традиції і європейські модерністські тенденції. К.: Редакція «Бюлетеня ВАК України», 1999. 40 с.
10. Волощук Ю. І. Фахові підготовки скрипалів у Вищому музичному інституті імені М. Лисенка: національні традиції та європейський мистецький досвід (1903-1939 рр.) // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. 2. Івано-Франківськ: Плай, 2000. С. 37-45.
11. Волощук Ю. І. Фундатор галицької скрипкової школи // Музика. К., 1999. № 3. С. 10.

12. Гинзбург Л., Григорьев В. История скрипичного искусства. М., 1990. Т. 1. 285 с.
13. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. М., 1954.
14. Ильченко О., Сверлюк Я. Методологічні проблеми професійної музичної освіти. Рівне, 2004. 375 с.
15. Камилларов Е. О технике левой руки скрипача. М., 1961.
16. Коган Г. Уврат мастерства. М., 1961.
17. Лапсюк В. Джерела української скрипкової культури // Музика. К., 1981. № 6. С. 25-26.
18. Лапсюк В. Київський скрипаль М. Сікард // Музика. К., 1984. № 4. С. 30-31.
19. Мострас К. Динамика в скрипичном искусстве. М., 1956.
20. Мострас К. Интонация на скрипке. М., 1948.
21. Мострас К. Ритмическая дисциплина скрипача. М., 1951.
22. Мострас К. Система домашних занятий скрипача. М., 1956.
23. Муратов С. Образно-художественные и технические ресурсы штриховой техники скрипача: Дисс. ... канд. иск. К., 1993.
24. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. М., 1987. 187 с.
25. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Ч. 1. К., 1974.
26. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Ч. 2. К., 1982.
27. Струве Б. Типовые формы постановки руки инструменталистов (смычковая группа). М., 1932.
28. Струве Б. Вибрация как исполнительский навык игры на смычковых инструментах. М., 1933.
29. Струве Б. Пути начального развития скрипачей и виолончелистов. М., 1952.
30. Раабен Л. История русского советского скрипичного искусства. Л.: Музыка, 1978. 199 с.
31. Ямпольский И. Основы скрипичной аппликации. М., 1955.